

8.4.5 Pomembnejši navedki iz intervjujev po govorcih in temah

Kazalo

1	Ula	3
1.1	Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja	3
1.2	V času raziskave	5
1.3	Vzgoja in izobraževanje otrok	7
1.4	Jezikovne značilnosti govora	7
1.5	Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta	7
1.6	Izkušnje	9
1.7	Stališča	11
1.8	Snemanje	12
1.9	Jezik intervjuja	12
2	Ita	13
2.1	Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja	13
2.2	V času raziskave	13
2.3	Vzgoja in izobraževanje otrok	14
2.4	Jezikovne značilnosti govora	14
2.5	Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta	15
2.6	Izkušnje	16
2.7	Stališča	17
3	Eva	18
3.1	Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja	18
3.2	V času raziskave	19
3.3	Vzgoja in izobraževanje otrok	20
3.4	Jezikovne značilnosti govora	21
3.5	Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta	21
3.6	Izkušnje	22
3.7	Stališča	22
3.8	Snemanje	23
4	Jan	24
4.1	Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja	24
4.2	V času raziskave	24
4.3	Vzgoja in izobraževanje otrok	26
4.4	Jezikovne značilnosti govora	26
4.5	Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta	26
4.6	Izkušnje	28

4.7	Stališča.....	29
4.8	Jezik intervjuja	30
5	Tim	31
5.1	Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja.....	31
5.2	V času raziskave	32
5.3	Vzgoja in izobraževanje otrok.....	33
5.4	Jezikovne značilnosti govora.....	33
5.5	Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta	34
5.6	Izkušnje	35
5.7	Stališča.....	36
5.8	Snemanje	37
5.9	Jezik intervjuja	37

1 ULA

1.1 Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja

(govor staršev) sku:z . idərsku

(govor v osnovni in srednji šoli) pol u šu:la sn šla h Far . je blu itak use . use pač u pərfarščin u nare:čju . na sri:dni šu:l pa use u prawilni slowenščin a ne

jest ne wi:m ful loh recimo pasni:mam tud anyleščina a ne . jes sicer na yawarim dobər kər recimo slounice anyleške jes na znam ni:ki ful ampak imam pa tistu . na wi:m prauje de učasih ka me gdu: (M: posluh) ja tu: . ka me gdu: pasluše prau čaki pa ti siyurnu obuladaš anyleščina pa praum nimam pojma a ne . tək da zyli:a pəč tud tu:

(po poročanju o posluhu za angleščino) weri:tn tud tu: je pəč en dejaunik yledi: teya de pač sən tu:k poswojila ta lublanščina a ne u Lublan

(o vplivu očetove idrijščine na njeno kanomeljščino) tu: se pa spounem takih zadi:u no . ker učasih sn . jes sn sicer zlo mal žwi:la z atam kə je biu wečina cajta na šihtu a ne . ampak . je blu pər men maɣu:če mal razwidnu . med ostalimi recimo mujmi wərstniki a ne . sploh recimo Otaležci a ne . sa me sprašwal če sn Idərka tud . ja tu: se zej spounem tista li:ta ka sa pəršl a ne . pa u bistu sm sku:z žwi:la s tem san zyli:a sn poswojila tud ni:k idərščine . kər tud pərjatlə sm recimo mi:la tud z Idərje ne sam pač ad Fare (na odgovor, ali šola dobro opravlja svojo nalogo, da usposobi za komunikacijo v javnih položajih) pər nas je blu itak tək de ati a ne je ži itak pač zətu ka je nowinar sn ya welikrat slišela ži yowort prawilnu . tud zej če sma kam šli al če je on jemu kəšne interwjuje al kar sn . hadila z nemu na wi:m ži sam s teya s tem stik je biu zmi:ri . oɣromnu sm brala kar je moɣu:če tud stik z neka taka ne sicer s poɣoworna [...] ži s samim jezikam pa mami je tud welikrat al s kešnimi na wi:m partneri kar se službe tiče al ne wi:m karkoli zmi:ri sm bla u stiku s tem

(če so kdaj učitelji v OŠ komentirali, kar se tiče narečja, da ne smejo v narečju) ja misləm de je blu pər slowenščin pər kəšnih yowornih . tu: de jə pač tri:ba prawilna slowenščina

(da bi kaj maltretirali?) tu: pa nku:l . nku:l

(o prilagajanju s prijatelji od drugod) jest mislm de s tistmi iz Lublane sən se kər pərlayajala zətu kə nisa čist neč razumi:l . tukej yri: bel zatu: de Lublanci mene idərsku nisa neč razumi:l . se nə wi:m məɣu:če maš tud ti taka izkušna

(največja sprememba ob prehodu v srednjo šolo) takat je bla {podčrtano} konkretna . je blu tud . u yoworu in u bistwu u usemu pəč kar se ti doɣaja kə se ti zamejna praktičnu ri:s use kədər yri:š tək . misn de je ri:s tək zla welika razlika če yri:š u sri:dna šu:la u Lublana al pa če yri:š na faks u Lublana . ker po muoje se lih tiste štir li:ta kə se ni:kak məɣu:če oblikuješ

jəs sn se weri:tn tu:k prilayodila kə tud wečina ldi s ki:rmi sn se družla sa bli usi z Lublane . pač kə sn šla u Lublana . in nə wi:m . puol sa u bistu . u bistu səm kər začil:la jest pa nihowu no . bel kəd oni pa muoje čeprou . welik me ih razume recimo zej kə sn ži tu:k li:t

ja ne wi:m jes sm tud en tak člouk de na maram stwari lih ene trikrat panaulet pa se pol rajš prilayodim pa . weritn pəč tud zatu: ka jest recimo eni ldi: a ne . pač ka yri:je istu recimo ka sa ista yeneracija še

zmi:ri toučejo u Lublan čist pa idərsku . pa jih weri:tn nihowi razumeje a ne . sam jes na wi:m men so .
pač jes nisl taka na wi:m jes pač rajš se jes prilayodim če ki: pridem
jes nisl tak člouk de bi toukla lih pa swoje no . bel je tu: pa muoje bel sa jes tək kə sn dəryačna . zej
wečina recimo kə ih γri: u Lublana touče pa idərsko

(pri razmišljanju o tem, kako bi govorila z otroki, če bi živel v Idriji) mene recimo je zlo matilu mene
osebnu . sn se zlo tak mayu:če izklučenu pačutila . u Lublan z idəskim nare:čjem . a ne zatu: ka si pač
ri:s totalnu dəryačn a ne . ka recimo ka γri:š u štacuna na wi:š kwa pawi:dat a ne . kət če bi šla u Anylia
zej žwi:t recimo tu: je blu men ful padu:bnu a ne

u bistwu men se je zla zy:di ži takat təryalu . tak rečenu . zatu: ka men je šlu recimo blaznu na žiuce de
səm enmu ni:ki razlayala ka jes tək ful razlayam a ne . puo pa na konc mi reče kwa s sploh powi:dala .
misəm na ta način a ne . de mu:rm ena stwar tu:krat razlayat in tu:krat powi:dat a ne . tu: mi je blu zmi:ri
ful težku:

a ne rəcimo in puol še a wi:š eni puol toučejo u nare:čju pa powi:je desi:tkrat pa puwi:je a ne . jəs pa
puo rajš rečem okej u ri:du je a ne bəm pač powi:dala tək de bəste razumi:l a ne . ka tud jes səm zla en
tak prilayodliu člouk weri:tn tud zatu: . pač jest kamərkoli pridəm se zmi:ri pərlayodim tam kət pridəm
jest nə bom recimo əd enih ldi . se tu: je moyu:če tud zla tək . kakəršna osebnost si weri:tn je tu: zlo
odwisnu od təya no . jest nə bom od enya recimo zahti:wala de se uči muoje nare:čje .

(po izjavi, da je imela z nerazumevanjem veliko problemov; torej je na začetku poskušala v narečju?)
ja sewi:de jes nisl tu: tak recimo de bi čez nu:č . ampak tək pač weri:tn s cajtam ka widiš pol de pač ri:s
na γri: [...] ja . kə səm tud bla z una [os. ime P] ka je bla u bistu istu od tuki ka swa ble skupi u domu ka
swa skəp ble swa še sošolke pol je ona padla a ne . weri:tn če bi ble sošolke bi weri:tn bel idərsku toukla
. bi rekla jes po občutku no

ne ri:s je tu: je ful zanimiu . ja pa weri:tn sn jes tu: preklopla tud zarad ti: .. kə sm bla tu:k u teh stwari:h
. in s pi:tjem in s ta medicinska zbornica in z di:ləm u bolnic . kə səm bla tu:k u tem a ne . kə če na bi
bla jes na wəryaməm [...] pač tud z ena mayu:če mal wišja družba ka . če jez γri:m recimo ne zej kə səm
zači:la s tem big bendom sodelowat a ne . jest na mu:rem tam lih u idəščin toučt pa tud pər pi:tju se
zla sliš a ne . in tu: səm bla pa pərsilena u tu: . ka ta se pa ta pa na bi šlu: sku:z no . ta siyurnu na bi šlu:
. in tud bi leti:l komentari siyurnu

2 (o iskanju svojega položaja v novem okolju v Ljubljani) tako a ne . jes sm pa itak moyla še zarad pi:tja
še tu:k bel se patrudit ker . je blu wečkrat tək no jes sm zej če poješ u enmu zboru se tu: ne sliš tu:k jes
sm pa oyromnu pi:la pač sama in tud pər raznih teh zasedbah ka je blu pa tu: moteče . razni gəji in həji
in tak naprej je blu zla moteče in sa mi tud takrat rekəl de če pač təya ne bom spremenila bu tu: zla težku:
[...] in jes sn itak pol moyla zarad pi:tja tud ker sn oyromnu tud pəč puol ki:rkoli dəryi: je blu kar tri:ba
no takrat de sn se pol konkretnu nawadla in mi je blu puol čist u ri:du . je tud tistu misəm de puol
preklukaš pa tud

jes sm mi:la en cajt nazaj oziroma u pərumu pa u druymu letniku səm mi:la enya fanta s Krajna . a ne
kə swa bla sicer kər en cajt skəp ma puol je on šou študirat u tujina a ne . ampak jes on je bu s Krajna in
jes sn kər poswojila ene besi:de tu: sn se zej spowənla . kə səm puol k səm z druymi γəwənila recimo z

Lublančoni sn učasih kej tayya rekla pa me je γdu: prašeu če sn s Krajna . tak da zyli:a ri:s jes tu:k prej poswojim

ja ja ja jes ful preuzamem . na wi:m pač sn tud tak bel tak člouk de tud welik yawərim

(sedanji fant iz Mengša, zakaj ne narečno, kot s cimrami) se tu: me welik ldi praša a wi:š . sam na wi:m men se zdi de sn se jest teya tu:k nawadla de bi se zej zla težku: adwadla . ker z nemu že takrat kə swa se pač spaznala že tu:k li:t nazaj a ne swa u bistu tək zači:la . jəs nisl z nemu nku:l idərsku yawənila (približevanje knjižnemu jeziku) sam jəs tud nku:l nisl mi:la problemou z raba jezika kə sm oγromnu brala weri:tnu tud pa nə wi:m . karkoli nə wi:m . welik sa nas wazil u γledališče . pač mi:l sma tud stik s tem . ka paznam koya kə ni jemu stika in mu je tu: ri:s zla težku a ne . tak da tud slowenščina mi je bla zmi:ri zlo blizu in zla zanimiwa tud kət sam jezik a ne . tud zmi:ri mi je ful fajnl šla in tud nku:l nisl mil:a teh problemou tək de misen de ri:s de zamejnam prou use . in tud mi je gdu: gdaj ri:ku prou hen mi je enkrat ri:ku de je biu prepričan de sn z Lublane . de jə biu popounoma prepričan nku:l na bi ri:ku de nisl . de nisl . pač z Lublane

1.2 V času raziskave

jes sn tək kar se nare:čij tiče en tak še kər čudn člouk no kukər mi prauje recimo druγi . recimo eni ka γri:je u Lublana obdržije swoje nare:čje popounəma . recimo eni tud naši ka sma bli recimo sošolci a ne . jest səm pa ful prilayodliwa a ne

jes sn zmi:ri z nemi yawənila lublansku ampak z našmi recimo . če sma bli recimo u eni klap še kəšn Idərc sn jəs z nemu zmi:ri itak yawənila tək kət ta yawərima a ne

(če so Idrijčani in Ljublančani skupaj in govori vsem) ja tu: zna bit pa učasih tək mal . mal je smi:šnu no . odwisnu s kom . mism . panawad pol u prawilni slowenščin [...] ja . zatu: ker səm . səm se tu:k nawadla teya . weri:tn bel zatu: kət kej družya

(če bi šla na Štajersko) ja bi prawilnu slowensku yawarila (štajersko ne?) tu: pa muoje ne no . edin če bi pač bla tam na wi:m kešən

(pri utemeljevanju naklonjenosti do narečij) jəs tud recimo z mu:jmi cimrami čeprou nisa Idərke a ne yawarima idərsku . zətu: kə se tu:k paznama med saba pa pač one yawarijə pa swoje a ne ena je s Pəstojne ena pa z Ħorenje vasi in . usaka čist pa swoje touče sn se razumema med saba a ne (so se naučile se razumeti, si razložila, če če sa niso?) ja ja ja . tək de tistu: puol ni biu nku:l problem ampək na wi:m (s fantom) čist prawilnu . z nemu čist prawilnu . zətu: ka . z nemu se pa itak tu:k welik payawarjem de pa bi zla težku: yawənila idərsku

ful je blu smi:šnu kə jə on welikrat pər nam dama a ne . in puol recimo ka je bil pər mam a ne sn jes z mama itak toukla čist pa kanu:mlsku a ne in je par stwari par stwari je kər prašeu kwa? nə wi:m kwa je blu enkrət ni:ki če zri:že a ne . mama ya je prašala če mu ni:ki zri:že pa prau ne de riža pa na mara a ne take zadi:we . recimo . se kər pazna no ampak jez z nemu pa čist . misəm . kədər sn dama se mi zdi de mi je učasih pred našmi mal naru:dnu z nemu yawort čist lublansku pa učasih ko tud kej tayya rečem . ampak kədər swa pa tək de kam γri:wa pa tu: pa čist . mislem čist pač prawilnu

(s sestro) s [os. ime D] sn sku:z u idərščin kə tud dərɣəč ɣawəriva istu pa telefonu če kam skəp ɣri:wa zmi:ri normalnu ɣawəriwa . ampak če nəs je pa weč skupi pa se mi zdi jest kar preuzamem [...] lublansku nare:če je ja

(s strankami v knjigarni, kjer dela): idərsku [...] razən če pride gdu: ad zuni puo pa zmi:ri lublansku . tu: səm pa enkət sn se opazila no kə niti nə pəmislem weč . ampək kə pride učasih kəšne stranke kə prideje nə wi:m u rudnik pa widje de je ta center Swet kniye pa prideje kej kupt a ne z nemi puol zmi:ri lublansku (na upravni enoti v Idriji) pa misn de kar pə idərsku [...] ja ja ja u Idəri je pa čist se mi zdi čist na mi:stu ja . ka u Lublan pa niti pərbližnu ne

(kako govori doma?) ma tu: je ni:ki umi:s [...] tu: je ena mi:šenca prou useɣa . in idərščine in pərfarščine in kanu:mlščine in kərniščine useɣa . ka tu: jes recimo takoj slišn enɣa če jə Kanumlc al je Pərfarc [...] takoj se sliš a ne . in je u bistu mi:šanca prou useɣa pər nas

(prenaša kdaj besede iz »ljubljanščine« v »svojo mešanico?») tu: pa ne . misem tu: mam jest čist lu:čenu [...] in tud zla lu:čene ldi s kom kək ɣawərim .

(pojasnjevanje nekanomeljskih oblik v svojem govoru, od kod pridejo) na wi:m . na wi:m maɣu:če naš ati je Idərc maɣu:če tud pa nemu mal de maɣu:če je ma bel na idərsku a ne . pa tud puol sn u bistu drušna mi:la bel ni:kak maɣu:če idərska oziroma pərfarska ne tu:k kanu:mlska tək de maɣu:če tud tu: . u sri:dni šu:l sm mi:la ena ka sma ble tam pač skupi je bla ad Fare pa ena zla dobra pərjatlc a no se swa še zej pərjatlje je iz Ataleža tak də z nu: tud maɣu:če mal na cerklanska warjanta tak de maɣu:če ri:s bel

(je njena kanomeljščina drugačna kot od Kanomeljčana, ki je hodil tam na srednjo šolo in nikoli študiral v Ljubljani?) ja absolutnu . misəm pər men je blu itak ful welik upliwou . zarad teɣa ka jes sm bla u Kanu:ml sam swoje otroštu praktičnu do konca osnove šu:le puo pa sma se u bistu ži hmal puol tud u Raune preselil a ne . tak de puol itak sa bli pač upliwi tud druɣi . se pa welikrat slišəm pa tud gdu: mi reče de z mama recimo pač stara mama ɣawarim dərɣəč . recimo . pa jes na bi zej če bi mi en ri:ku kək pa ɣəwəriš z mama jes na bi znala powi:dat . ampak sn ži slišala komentar recimo prou [vzdevek B] mi je ri:ku ene parkrət de se sliš razlika kək ɣəwərim z našmi dama al pa kək ɣəwərim z mama . de je pač razlika očitnu ne wi:m . mi maɣu:če tud med saba nisma ɣawaril tiste ta tərde ne idərščine ne kanu:mlščine al karkoli [...] tud od nekoɣa recimo tud kə sri:čem kešɣa od sasi:dou prejšnih se mi zdi de . de imaje . de sa bel . bel Kanu:mlci kət jest . pa ɣlasu . bi rekla . tud zate bi maɣu:če bel rekla de ni:kak par besi:d bel na kanu:mlsku kət jəst recimo pa swa žwi:le wi:š praktičnu

(kako bi govorila v »visoki« družbi v Idriji?) ta bi pa weri:tn toukla pa idərsku [...] weri:tn bi blu nare:če je ker bi weri:tn usi ɣawəril u nare:čju . de bi sam jəs toukla u nare:čju pa ne . tu: pa sploh ni šans (38.07) (v Ljubljani) pa tud weri:tən weri:tən na bi toleriral u Lublan nare:čja . če bi ni:ki recimo dwiɣnu roka pa ni:ki upraše u nare:čju pa muoje te na bi lih

pa pər slownščin zna je bit kər . lih profesorca mi je rekla dwa dni nəzaj . zna je bit mism zna je bit kər alerɣični no . ka ene stwari na mu:rš lih izničt iz tud če pa lublansk ɣəwəriš . jəs mam kəšna ta mašila kə sa idərska a ne tu: mi je astalu tu: mi je astalu [...] mi je reka lih zej kə bom mi:la en ɣoworni nastop pəč zə priprawa na matura . mi je lih reka no de tu: mu:rəm pa ful ahtat . de tu: sa pa tud na matur zla abčutliwi in de tu: pa mu:rəm ful ahtət no . lih na tu: nare:če muoje jə leti:lu

(ko bo šla v študenta, bo tudi s cimrami v narečju?) če bi šla u študenta po muoje ne . zarad teya ka sn zej tud že tu:k wən s teya . a wi:š če bi recimo ži takat u pərwəm le:tniku se jəs adlačila [...] ja jes misəm de na bi začila no . kə sn se tu:k nawadla ži teya se ɣri: pa muoje tə bel za ena nawada kət za kej družya

1.3 Vzgoja in izobraževanje otrok

(če bosta imela s fantom otroke, kako bo govorila z njimi) po muoje prawilnu [...] če bi u Idəri žwi:l ja puo pa ri:s uprašajne kək bi [...] ampak na wi:m men se zdi de bi z atru:ki kər prawilnu ɣawərila . ki:rkoli dəryi: bi bli razn u Idəri . če bi bli pa u Idəri pa siyurnu bi ih nawadla na idərščina ker . sa u Idəri druyi atroc zla aleryični na tiste ka nisa z Idərje . bel zatu: weri:tn

1.4 Jezikovne značilnosti govora

(na kaj naj bi bila pozorna pri govornem nastopu – glede na opozorilo učiteljice) ma ne wi:m se niti ne znam powi:dat ampak kəšən tak əm pa a kə ɣa recimo lih mal dəryač zawijem kət ostali

(se je njen govor kaj spremenil pod vplivom ljubljansčine?) tu: pa siyurnu ne [...] siyurnu ne kə tud kadər sn ta nabən na bi ri:ku recimo de nisl Idərka [...] je pa tak ri:s de učasih kešne take . prou u:ne . idərske besi:de kə jih pa na uporablam tak zla ri:dku . kəšni fərzi:klni al pa kej taya . se učasih ne mu:rəm spowənt . edin tu: ka ži tu:k cajta nisl uporabla

(kaj spremenil, kadar gre proti knjižnemu jeziku?) misləm de spremenim prou use jəz bi tu: . welikrat mi jə gdu: ri:ku kət de bi proɣram zamejnala misəm de jə tu: ri:s . ker tud recimo . je čist tək . əm . ri:dku se mi zyadi de bi pami:šela sploh . de bi z nekom ɣawərila ni:ki na pou . tu: se mi zla ri:tku zyadi a ne . tək de . spremenim u bistu prou čist use se prau od teya na wi:m nekomu powi:š ni:ki čist prawilnu . nə wi:m nə uporablaš ne ɣəjeu ne həjeu recimo .

(prenaša kdaj besede iz »ljubljanščine« v »svojo mešanico«?) tu: pa ne . misem tu: mam jest čist lu:čenu (o razliki med njenim govorom in govorom drugih Kanomeljčanov) na wi:m če bi te mal recimo že sam tək kək ne wi:m zwenije ene besi:de men se zdi de jes ih dəryač obərnem ne wi:m . kət recimo kəšni Kanu:mlci al pa Karenčani recimo kə ih takoj slišiš nisa Kanu:mlci ampak sa Kərnčani ne boš moɣu razložit enmu kešna je razlika . ne wi:m pa tud recimo naša mama se mi zdi de ful welik besi:d dəryač obərne kət jest a ne [...] bel pa kanu:mlsku ja kət jest ja . pač na vi:m {s poudarkom} pə kanuomlsku recimo bi bel reka kət jest rečm pa kanu:mlsku . recimo se mi zdi

1.5 Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta

zla hitər te družba ranyira gledil: na tu: kək ɣəvəriš

(ali je o tem, da je »posvojila ljubljansčino«, kdaj razmišljala, se o tem spraševala) ne nku:l . nku:l (vse čisto avtomatsko?) ja

(o sestri) [os. ime D] se je u Lublan . [os. ime D] ima recimo zlo mal na faksu kəšnih stikou pa nasplošno ma zla mal stikou z Idmi ka nisa . nisa recimo Idərči a ne razn z una [os. ime C] . in [os. ime D] misem

de je kər obdəržala nare:čje [...] ja ja . sam ona je pač tud starejša šla . se i weri:tn niti ni blu tri:ba tu:k prilayajat a ne . pa tud fanta ma s Ci:rkna in itak . i pač ni tri:ba niti zamejnet nare:čja pa neč tud welik əldi me pazna pa tem . tu: kar si tud ti rekla .

u bistu səm bla jes pa muoje bel ena ri:dkih ka sn tu:k preklopla no paznam par takih ldi kə sa ohranil idərščina da pike natančnu točnu tək kə sə šli u Lublana in kə sə šli nəzaj

ja pər men je bla pa muoje zla močn dejaunik tu: de sn šla u sri:dna šu:la u Lublana kə sn se dost zy:di bla pərsilena tu: nawadit . weri:tnu zej kə sn moyu:če doz bel oblikowana osebnost . in če bi šla zej u Lublana bi weri:tnu z mejn . mejn bi se trudila weri:tnu . kər tud moyu:če s tem pakažeš kət neka nepripadnost pod narekowaji . mism zla hitər te družba ranjira gledi: na tu: kək ɣəvəriš a ne . zla welikrat tu: paslušem a ne . in na wi:m mayu:če tud s teya widika (ali ona ni hotela biti preveč zaznamovana s tem?) moyu:če takrat a ne kə pač sn šla u sri:dna šu:la kə se pəč ni:kak moyu:če šele nawajaš [...] ja ka išeš tud neka družba pa ne wi:m . kam boš pasau sploh

mism de je ri:s tək zla welika razlika če ɣri:š u sri:dna šu:la u Lublana al pa če ɣri:š na faks u Lublana . ker po muoje se lih tiste štir li:ta kə se ni:kak moyu:če oblikuješ .

ma tək se mi zdi de na wi:m če ɣri:š u sri:dna šu:la te tam ni:kak tud še oblikujejo kot osebnost . zej če ti tu: zraun uzameš kot še tu: de je tu: tud tu:j jezik pa kwa ɣəwəriš pa kək ɣəwəriš . ti weri:tnu na nek način te oblikuje tud s teya widika zarad teya kə si pərsilen pod narekowaji moyu:če ɣəwort nə wi:m prawilna slowenščina zətu: de te ldi razumeje zətu de sploh imaš neka informacija ad zuni pa de jo daš wən a ne . če ɣri:š pa na faks pa mayu:če ri:s rečeš na faksu oziroma strogu poslounu se bom na wi:m izražala prawilnu zej z druymi ldmi ki:r se mi bo zdi:lu de se lohku izražam tək se m izražela pa tək a ne . tud tu: mayu:če je blu misem de j tud s teya widika mal

(ali so njene govorne izbire avtomatske?) mislem de je mu:j avtomatski odziu z ldmi ka ih na paznam zmi:ri prawilna slowenščina . mislem de je zarad teya ka ne wi:m . moyu:če imam tu: de mal sortiram a ne . ldi kam ih dat in du:kər ih na paznam je panawad zmi:ri odziu neka prawilna slowenščina . na wi:m . recimo če u Lublan nekoya spaznam na nowu bom zmi:ri pač na wi:m usaj par prvih besi:d bəje zmi:ri prawilne . zətu: ka wi:m de je precej neprijetnu a ne is teya widika de me ldi pi:tkat sprašujeje kwa sm pawi:dala a ne . kədər pa enkrat mayu:če zalaufa pa wi:dn de ne wi:m recimo ldi paznaje ldi z Idərje pa . wečina ih ni tu:k tolerantnih kət jest a ne de bi ku:krkoli sploh začil stik u ne idərščin a ne . (če počuti bolj ona sama v odnosih, kjer (lahko) govori narečje; koliko je jezik del njene identitete?) weri:tnu se laži izražam . tu: je tu: nu tu: pa weri:tnu je ri:s . de se laži izražam [...] ja u temu jeziku se bu:li pačutəm . se laži izražam . ja in s temi ldmi ka mism de me razumeje u temu jeziku se po muoje laži izražam [...] ka je tu: ni:ki . tək ja ni:ki primarnya je tu: weri:tnu . usi pər nas wi:ma kwa pami:n recimo . lih zanj sm enmu razlayala . ki:ra besi:da ži . ne wi:m čis kəšne take banalne besi:de recimo ne wi:m . zej mi nabena ne pade na pamet ampak na wi:m . pər nas de si na wi:m kwa jəs wi:m . de si mli:čn . recimo . čist . tu: mi zej pərwa besi:da kə mi jə nə pamet padla . pər nas bəje usi razumi:l raba ti: besi:de . kə zej kək bəš ti u bistwu tu: (kaj to pomeni?) recimo de si tak atru:či a ne . ampak pər nas bəje usi tu: razumi:l zdey kək bəš pa ti tu: enmu ka ni ad ta razložu kək se tu: . kə zej bu pa en recimo

lohku zə usayya ri:ku de je pod narekowaji mli:čn pa tu: sploh nə bu welalu rəcimo . čis tək mi razumema raba . nekateri pa pač teya ne razumeje in pol je tu: duost ti:ži razluošt . tu: je pa weri:tnu ri:s ja . je weri:tnu z identiteta precej pawi:zanu ja

(Idrijčani) tud tisti naši kə sa šli se mi zdi de ih kər wečina drži swoje nare:čje no . ka sa itak Idərcei bel en temperamentn

(ljudje iz drugih koncev, ali ohranjajo narečja v Ljubljani) u ɣlaunem kər ohrajneje (ali kateri izstopajo?) ti: s Tərbowəl kə imaje kər močno nare:čje oni ɣawərije oni ɣawərije tək .. sam za druwe pa ri:s na bi wi:dla . kə se niti na družn jes tu:k z nemi

(če ima profesionalne stike tudi v Idriji?) ne ta ih nimam pa bel zatu: ka ih nečem imi:t . mislem ka sa me ži wabil na razne stwari pa sem adklənila . zətu: kə pač nečem imi:t neč s tem a ne . bel zatu: (zakaj jih noče imeti: ker je okolje zaprto, ker se ljudje poznajo med sabo?) ja . zatu: . predusem zatu: . pa zatu: ka se tu:k welik ɣawəri pa usi imaje tu:k za pawi:dat zətu: . predusem zarad teya neč zarad . na wi:m . slabih izkušn sicer nimam ampak pač . ti: stwari mi ɣri:je ful na žiuce . pač čis tək de se en tu:k osebnu utika kə pač Idərja je taka a ne

1.6 Izkušnje

ja usem je tu: nare:čje ful zanimiu ampak u bistu ɣa nabem na razume ni:ki tu:k ful a ne . kə recimo učasih jes kə ɣawərim pə telefonu je občutna razlika . in učasi se mi gdu: prou smeje prau kwa s pa ɣawarila a ne recimo prou na tak način tud ɣri: učasih a ne

ja Lublančani a ne imajo tistu soje nare:čje za swi:tu . in je blu učasih name sicer nku:l ni leti:lu a ne ampak na druwe recimo Idərce sn kar slišala doskət de im je gdu: kej ri:ku . pač tək de nej se ži naučijo enkət ɣawort tud kəšne take zadi:we no učasih . ampak name nku:l no

welik recimo tud mojih pərjatlou reče de im je idərsku nare:čje ful li:pu čeprou ɣa na razumeje a ne . kəkšnu štajersku se im zdi tərdu a ne

marzydu: se ɣa je nauču zarad lastne a ne . de me razume ampak ɣawort pa nabem na zna . recimo ka mi ɣdu reče ɣdaj kəšna besi:da pasluš kə znam idərsku rečem no zej pa powej {smeh} ni tu: tak

tud welik əldi me pazna pa tem . tu: kar si tud ti rekla . pa kaməkoli pridəm kə me gdu: praša ad ku:d pa si a ne pa rečem ja de səm dəryač Idərka a ne . pa usak kəšna besi:da udar . a Idərcei tu: pa usi paznama al pa {poudarjeno} o žiujo al pa kəšna taka . pa usak mal puol pa swoje . kaməkoli pridem gdu: pazna tu: no

al pa ldi: me recimo zlo zanimiwu če kam ɣri:ma pa me gdu: kliče recimo [os. ime D] a ne ka preklopəm u momentu brez de bi pamisəlna a ne .. in im je zla zanimiu no welikrat komentiraje pol

ka səm mi:la jes recimo ri:s oyromnu problemou s tem kə me nisa razumi:l

2 welikrat sn ad kešnya Idərca slišəla de kək pa loh jes tu: ɣawərim dəryač čeprou sn ad tuki a ne neyatiune weč ih je blu neyatiunih s ti: strani kət s ta druwe ja . ampak ja ns wi:m men se je tu: zmi:ri zdi:lu kət pərwa stwar če ni:kam ɣri:š se pač prilayodiš

(o učiteljici v šoli, ki je zaznala narečno obarvan govor in jo opozorila, naj se temu pri govornem nastopu izogiba) ona weri:tn je a ne ka je slawistka dəryač weri:tn na zaznaje niti ldi weč ka me usi sprašujeje

če sām Lublančanka no [...] edin en mi je enkrat ri:ku pa sām bla tud jest ži mal šokirana no . edn mi je enkrat ri:ku no . de sām Štajerka mi je ri:ku [...] de sicer kət də sām pərsi:lēna Štajerka de sām že douh ta ampak de me je slišeu de nisām . sam . pərwi je biu ka mi je tu: ri:ku . pa tu:kih letih a ne
 jes sm pa oyromnu pi:la pač sama in tud pər raznih teh zasedbah ka je blu pa tu: moteče . razni gəji in həji in tak naprej je blu zla moteče in sa mi tud takrat rekəl de če pač tēya ne bom spremenila bu tu: zla težku [...] ja kə sm pi:la z big bēdom recimo . nowa takrat sa tu: konkretnu izpostawəl [...] ja slišal sa de pač se mi sliš narečje . in de je tu: laħko moteče [...] zej jəz bom tud tək reka recimo kar sm tud . peusku raziskowala kək uporablaš jezik a ne . se mi zdi de ne wi:m pər nekmu džezu se lohku dost weč izražāš . tud z nekmi nə wi:m besi:dami recimo zej če poješ pa nek pop al pa nə wi:m če poješ neka ne wi:m klasika se pa ni:kak . ni tu: tu:k dobrodošlu . ker niti ni tu:k nekih ne wi:m mayu:če čustu pa ni nekih ne wi:m tu:k enya izražajna še z besi:da ne sam z zwokam a ne . in misn de j tud tu: razloh biu . takrat sa mi konkretnu rekəl a ne . de pač nej na tu: mal ahtam . tu: je biu takrat konkretnu komentar . neč žaliu al pa karkoli sploh ne ampak [...] ja ja . pəč takrat in čist blu je nə wi:m mimyredi: in neč škodoželnu al pa karkoli ampak . pač tak rekəl sa de pač je moteče in de se sliš a ne
 (z učiteljico petja) puol na džezu a ne swa s [os. ime Š] duoz di:lale teh anylēških warjant a ne . je tud rekla de se mi pazna de nimam ti: prawilne slowenščine . čeprou u bistwu takrat sem bla že četərti letnik sri:dne a ne [...] je še zmi:ri rekla de pər nə wi:m čustwenmu izražejnu tēya se mi sliš . in de tu: je sploh če yri:š kamərkoli u tujina blaznu moteče . in de pač tu: mu:rš nikak [...] de u anylēščin de se je slišelu de ni:kak sa gəji poudarjeni de sa həji poudarjeni . tu: je takrat ona komentirala weri:tnu kət en člouk kə me jə slišou pərwič pi:t pač recimo nek džez al pa ne wi:m ne wi:m takrat wi:m de swa di:lale recimo Nju jork nju jork ka je pəč neka klasika a ne pəč standard za džez a ne in takrat swa tēya di:lale in je konkretnu rekla ja de tam nej pa mal pazim no
 (cimre, ki vedno »tolčejo« čisto po svoje) je pa učasih ja zu:pərnu kə recimo muoje cimre če yri:ma kam skupi kam wən a ne me puol marski:ra gdaj kej zbode pa reče a kwa si ta Lublančanka pa tu: . ki:ra me gdaj zbuode ampak use tək bel u hecu nu
 (glede »ljublanskega govora« s stankami od drugod v knjigarni) tud gdu: jə ži tu: pahwalu tək yeneralnu je gdu: tu: pahwalu de sa pač z nemi yawəril tək de sa razumi:l
 (kdaj negativen komentar s strani Idrijčanov, ki v Ljubljani ohranjajo svoje narečje?) ja tu: pa sku:z paslušem (kaj rečejo?) sku:z paslušem de sn čist pstila narečje de kək lohku . mislem . se tu: je bəl u hecu se ni tək ri:snu mišlenu [...] ja tu: . de sn izdala swoja lastna domowina bla bla skratka . ampak mene tu: nə yane lih kej zla no . ampak sām pa kər paslušala en cajt sa kər bli komentari no
 (doma negativni komentarji?) ne . dama pa nku:l neč . zətu: kə itak ata a ne ka itak pač mu:re tud za služba recimo prawilnu on u bistwu mislem de podzawe:stnu čist podpira tu: a ne . ka nemu jes misen de je biu mal problem . kə če imaš ti enu tu:k močnu narečje je ful težku: če se ne tu:k zyu:di recimo kət sn se jest de se puol prilayajaš
 welik mi ih tud puol a ne ka recimo u Idəri s kom yawarim ka je tud u Lublan pa prau de je u bistu ful . nekak ponosn name de u Idəri še zmi:ri toučem pa idərsku . ne yledi: na tu: ku:k recimo u Lublan na yawarim neč idərsku

(če ji je kdaj nerodno, ko govori v narečju in so drugi ljudje zraven, pripoved o sodelovanju na seminarju Zdravstvene zbornice) ja men je blu naru:dnu edin tək ka sn bla pa raznih kəšnih teh seminarih kə sn dost sodelwala . je blu učasih mal neru:dnu kə tu: je ena wišja družba a ne . tu: je puol učasih je mal naru:dnu no. ampak takat panawad puol ži ni:kak zmutiš a ne səm . dərɣač mi pa ni blu nku:l naru:dnu (višja družba pomeni bolj izobražene in fine ljudi?) ja kə səm bla pa teh seminarih za zdraustvena neɣa kə səm tud sodelwala pa ni:ki səm pi:la . tam je pa blu mal zopərnu kə je bla tud ena Idərka a ne . tam pa tu: na paše . na paše no [...] de pəč na su:d tu: u tistu okolje no . tak občutk səm mi:la . kə če ɣri:ma ni:kam wən sploh ni nabena problema ampək če pa tək (kako sta se potem pogovarjali?) am takat swa se zlo mal menile nə wi:m rekle swa par besi:d ampak je nama obema takoj pre . prekləpilu da na bu u ri:du tu: [...] pač jes səm bla tam u bistu tək kət de bi rekla prek službe . kər jes səm bla plačena de səm bla tam a ne . in məɣu:če tu: ni sodilu lih u tistu . jes səm moɣu:če tud tak še kər tak člouk de tu: tak uzamem [...] in tam na tistih seminarih je blu puol ri:s məɣu:če tak mal . mal mi je blu neprijetnu no lih zarad teh stwari ka . səm bla u bistu ne tam ka bi bla zarad sebe tam če bi bla pač zarad sebe tam bi siɣurnu di:lala tu: kar bi tla ampak [...] pač kə səm bla ja profesionalnu u bistu pa nisəm moɣla . nisəm moɣla no . zətu: ka tud druɣi ldi puol recimo nə wi:m kəšni ti: precedniki zdraustwenih zbornic pa tu: te puol mal tək mim ɣli:daje pa . ni lih . ni primi:rnu no . na paše [...] jes səm mi:la tak abčutk no

1.7 Stališča

(lastno narečje) ja naše nare:čje se mi zdi ful zanimiu . misləm ri:s tak fajna se mi zdi de je enu nare:čje kə je tu:k nenawadnu a ne [...] ja naše je čist iks

(pri govoru o družinski prijateljici iz Prekmurja) če se je s kom ad . nihowih dama paɣawarjela . na razumeš ene same besi:de tu: je pa ri:s taka razlika

sa pa zla zanimiwa ta nare:čja recimo men tu: pərlešku nare:čje kə ta [os. ime C] tək ɣawəri tu: ja men tu:k fajna paslušət .

ma štajersku mi je məɣu:če mal pretərdu ma paslušəm pa useɣlih rada

men sa usa nare:čja ful . ful sa mi fajna

(da bi ji katero od narečij šlo na živce ali bi čutila antipatijo?) ne ne ne sploh ne ampək . tu: pri:dn se recimo pərlešku ka je tu:k iks pri:dn se ɣa nawadiš je ri:s məɣu:če mal težku: nu . tud ta [os. ime C] recimo . ni: se mal pazna nare:čje ampak de bi pa tək ɣəwərila kət pə telefonu ɣəwəri tu: pa nku:l . je pa čiz druɣu nu

tud u:na is Postu:jne recimo i ni tri:ba preklopt ker je ldi: razumeje . ta je prou s Polan ɣor a wi:š pər Šku:f- misəm pər Ğorenji was ta a ne [os. ime O] in ona je usa štir li:ta ɣawərila tək . usaj ne wi:m jəs je nisl slišela de bi z damačmi kej dərɣač a ne . recimo ka mi: sma mi:le tu:k stikou . sam ni . ona ma ri:s bel taku nare:čje de se je razume

1.8 Snemanje

(koliko se je zavedala, da nosi snemalnik, koliko e na to pozabila, je bila sproščena) ma a wi:š de se na spounem . sam zej bi po občutku rekla de bi ɣa parajtala če bi ɣa zdej imi:la . sm zdej bi se mi tu: tud weritnu zdi:lu tək ni:kak bel kək nej rečem . moɣu:če bi se čutila bel odɣou:rnu tak . po spominu bi rekla de bi se mi zdej bel kukr nimam u spominu teɣa de bi se mi zdi:lu takrat tu: ful ni:ki tak

1.9 Jezik intervjuja

(kako govori z mano) tək kət ɣəwərim dama [...] ja . tak . ja . pač . pati:ɣne kə je idərska varjanta

2 ITA

2.1 Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja

(doma s starši, starša) zmieri pa damače – pa kanuomlsku

(osnovna šola) ne spounem se de bi kdu γauru dəryoč kot sma mi narečnu . de bi biu kier ad won se tud na spounem

(gimnazija) prouzaprou tud u γlaunem domačini . razn sta ble dwi: iz Čərnyā wrha . onedwi: sewide se nam je zdi:l de dost bel prawilnu γawarita kot mi kar tud sta

(v šoli) ko smo bli pa prašani smo se pa kar potrudl γowort poyoworna slowenščina in jes se tud ne spounem de bi imi:la s tem kešne hude težawe s tem prewodam iz dialekta u tu:

najbrž de sn pruobala mal omilit kešn wokal ampak tu: je najbrž pa tud use

(so v gimnaziji govorili knjižno?) se sma proubal ja pogowornu smo bel se wi:š tistu se se potruđiš ka si uprašen de pruobaš sam neč kej nam nisa γledie teya nisa {poudarjeno} ful težil de morma zej pa ful se potrudit . tu:k že de nisi klamfau čist te naše narečne raznorazne se wi:š . tistu si se že a ne tistu wi:š de si se . tu: je blu že tri:ba tu: ni kej . se na da kej dost . ja no . tok no . tud tuki sma si različni jel kot pousuod

(čas študija) najbrž de sn pruobala mal omilit kešn wokal ampak tu: je najbrž pa tud use kar sn

tam u študentu je blu zmieri tok tok kot je kier γau:ru tok je γau:ru ni blu nbenih benih fines bi rieku člouk

če kešna besi:da nisma razumi:l sma pa prašal a ne pa tiste nehne lük ka so rekl pa mesö iz tünke ka je prnesla s saba mislem tistu je blu sma takoj wi:dl zakwa se γrie tək de ni panike blu

(po preselitvi v Idrijo, je kaj spremenila naglas, se je poidrijčila?) ne jes sn kar se texa tiče .. mism de sn kok bi rekla promašan slučaj kar se teya . ja . se mi zdi de ja . ne wi:m de nekək . ne neč . ka tud ni tri: misəm se ni tri:ba a wi:š kej čem rečt . nkul {poudarjeno} nisl čutila potre:be de bi se pərlagajala nekmu . noumu nare:čju pa sploh ne . zakaj nare:čju? nare:čje maš itak soje a ne

(obdobje večjih sprememb?) ne jes sn očitnu promašani slučaj teya nku:l na bom najbrž ne misem de ne

2.2 V času raziskave

(po komentarju idrijske kolegice, ki pravi, da se ji kljub trudu sliši idrijski naglas) se usi ni:ki trudma . pa se le trudma

(s sodelavkami) itak kukər si slišela se poyowarjema čist usaka po soje tok kot usaka γowori moyu:če [svoj. zaim. iz os. imena E] recimo mal . ma ona se mi zdi de ja se si tud slišela warjetn ona ima druh odnos do teya nekak se hitr spremeni a ne se hitrej približa te poyoworni slowenščin

(vplivi na (ne)prilagajanje pri pogovoru o kolegici) ma sploh bi težku: rekla od česa je odwisnu ri:s . sploh ne morem tu: sn že sama razmišlala recimo zakaj ona tok hitər a ne tud ko z nami tam γowori pa γowori recimo z [os. ime M] al pa z [os. ime N] ka smo si dost blizu tok čist a ne tud smo pərjatlce bi

lohku ri:ku člouk marskej wi:ma druŷa od druŷe ɣlede: na tu: de tu:k li:t skupi di:lama in tok . pa se ona že nekak pərbliže a ne ri:s na wi:m zakaj . ne morem rečt zakaj . tu: sn se tud jest sprašwala recimo u službi je sewi:de odwisnu tu: de nekak ko me negdo kliče z erteveja . de nekak ri:s de se pač približeš soŷoworcu u tem smislu
tud imaš na druŷi strani ljudi ka so jezikownu tud konc konceu izobraženi al na vi:m kok bi rekla pa ne tu: de bi zej zarad enŷa manjwrednostneŷa kompleksa se im približela ampak čist tok se mi zdi de je deu bontona pogoworneŷa de se im jest u tem smislu mal pərbližem a ne
sam tu: je čist ena druŷa relacija sodelauc znanc de na rečem že pərjatu recimo a ne tu: je čist ena druŷa relacija si ti čist na druŷih niwojih

2.3 Vzgoja in izobraževanje otrok

pr nas edin kadar prprauleje kešna goworna waja takrat dama mal patreniraje . tok kot boje pred razriedam . tam sa ih opozoril de moreje pač uporablat te knižne besi:de oziroma de na smi:je nuotr . na smi:je no nej se izogibaje tem narečnim besi:dam . edinu u tem primi:ru . al pa če kešna snou obnaulaje tud
papraut ih je pa že tri:ba kdaj tu: se nem zdi čist normalnu . papraut ih je pa tri:ba sewide ka gdaj na wi:je besi:de ta prawe pa kar taka pawi:je kukr je pač wi:je
(po pripovedi M o izkušnji kolegice, pri kateri so sinove učiteljice spodbudile starše, da bi po počitnicah tudi doma uporabljali ob narečnih tudi knjižne besede) jest tud mislem de ɣledie teŷa pa se šu:la na bi smi:la u ta sfera utikat . tu: je konc konceu čist domača sfera
se mi zdi de bi že pol nem dama dau abčutk ku:kr de je tu: ni:ki slabŷa če pa damače dama ɣawarije . če rečeje štumf namist noŷawic
pa bereš im . pa če kej panauleje pa obnauleje tu: pa ja . tu: je pa čist normalnu . pa če napiše pa damače de mu boš riek u tu: se pa tok prawilnu napiše . šu:la je le šu:la
(o kolegici) al pa ko se poŷowarja z otu:ki recimo ko im ni:ki reče a ne; že tud uporabla prawilnu oziroma ta poŷoworna slowenščina tu: si tud slišela recimo
se jest tud ɣdaj kar je u:nu kək bi rekla že blizu teŷa de bom al zakrčala al ni:ki {poudarjeno} [os. ime F] prosim pejt si umit zabie rečem [os. ime F] prosim a ne nekak pruobaš
poudart tista mogoče {poudarjeno} resnost zahtewe al pa tista stopna de si že ni:k blizu de boš . ni:ki na vi:m kaj še {smeh} (M: kot uradn policaj adreayirau) - tako tako a ne poberi cujne a ne pospravi copate rečeš gdaj tistu ne ka pruobaš stapnowat edin tu: nekak se mi zdi de . tu: tud jest a ne

2.4 Jezikovne značilnosti govora

(o govoru znanega Idrijčana) – pa je lepu: ɣau:ru sam takoj prepoznaš . ene naylase ene poudarke (spremembe) tiste prou ta hude dvoglasnike al kok si ti rekla a ne . tu: pruobam a ne . ee prewest u ta prawa . ta ɣ pa w na we:m

nekək ja pruoabam se pərblížet u tem smislu de ne uporabljam bese:d ki jih pač mu:j sogoworc ne bi razumu. tu: absolutnu in tuki nimam težau s komunikacija
de je dejansku ti:ži de je ri:s tri:ba nardit ful velika sprememba a ne de se pərlayodiš bel bi rekla tu: pa pač določene besi:de ka ih pa itak ima usaku nare:čje soje a ne mi imama pouhn teya je zarad teh rudniških in teh stwari recimo a ne čis specifičnih walda
bi ne uporablala pretiranu narečnih besed pa te wokale bi siyurnu omilla pa te stwari
(v pripovedi o snemanju posnetka za tajnico v službi) sn proubala tiste w-je, γ-je use tu: nekək sn proubala eliminirat a ne {smeh}
welikrat rečje s Koroške al pa s Sawinske . te tri variante so al pa moyoče tist ka ma bel pozna ta naš konc
lih iz ta iz Mozirja swa tok določene stwari zlo se nama poklapale recimo tok

2.5 Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta

(govori isto kot če ne bi študirala in delala v Ljubljani) ja mislem de ja . se praUm razn takrat ka se pač pərblížesh soyoworcu u tem smislu de je komunikacija nedvoumna a ne de se ri:s zmi:niš in tu: al pa na vi:m ka sn moyla posne:t tajnica na našmu telefonu takrat sn ri:s super pawi:dala še druyi so mi rekl de sn super de na bi nkul ri:ku člouk ka sn bla še sama nase ponosna sicer sta bla sam dwa stauka ampak sta bla taka kot sta moyla bit a ne a wi:š
(morebitne težave s knjižnim govorom) ne bi imi:la težau ne bi mi:la zadrege . wi:m pa de bi se mi jasnu čutil od ki: sn klub temu de potrudla govort pač a ne de bi ne uporablala pretiranu narečnih besed pa te wokale bi siyurnu omilla pa te stwari
(ob zanikanju, da bi njen morebitno spremenjen govor govor doma) zyliea de na wi:m mislem de te tu:t lde sprejmeje tok tayya kot se ti sprejmeš a ne če se ti pač sprejmeš u tem smislu takya pol te sprejmeje takya če bi pa jest dala čutet de jest se soyja na wi:m nare:čja al sramujem al werjet- a wi:š tu: je stwar kot pər useh druyih stwari:h se mi zdi de je tud paduobnu če ti daš nekomu wi:det de tu: je tu: in de je tu: pač taje osebna stwar
(ob omembi skupne znanke, ki se je po selitvi v Idrijo zelo poidrijčila) možnu možnu zylieda de sa te stwari zlo zlo . na nekatere ldi tu: tu:k dəryoč upliwa kukr name jes recimo widm pər [svoj. zaim. iz os. imena E] tet a ne . ona je ri:s zej že . že u Lublan kaj pa wi:m γdaj je pəršla som sri:dna šu:la mislem de je še u Idəri di:lala ja . po je pa pəršla som ka je spaznala al pač al teya maža al prejšnya je bla že z enm prej ampak ona tu:k pa lublansku uli:če [...] de ne bi nkul [...] riekü nikoli nikoli de je ona ad ki: dəryuod dama . a wi:š na wi:m {oponaša moževo teto} bomo imeli pa vse novo a wi:š kej čem rečt misem je ni besi:de skori ka bi ti riekü ta je bla pa z Idərje . al pa tud na wi:m nekaterm tu: ri:s kok bi rekla al nem uspe zawe:stnu al podzawe_stnu al prou de- nekateri bi rekla de prou di:laje na tem de pačas de prekineje s tism a tista kaou kmetauzarska neka . nekim nare:čjem recimo a ne . se men zdi mayuoče [...] de nekateri želi je s tem skrit na wi:m a wi:š kej čem rečt de se im pa zdi de ka pa prideje u druyu okolje de moreje pa tult z woukowi u tem smislu a ne mislem tud u tem smislu nare:čja pa tu: a ne .. ka pa wi:m tu: mene ri:s ni nku:l no .

(specifičnost Idrijčanov) kwa pa jest wi:m

de bi zawestnu bel ostajal pər sujmu nare:čju ma se mi ne zdi de bi zawestnu . moyučə zato ker smo pər enih pač teh ɣlasowih tu:k specifični a ne; dəryoč se mi na zdi no na zdi se mi

(vpliv izvora na dožemanje drugih) ne men se zdi de ne men se zdi de ne ka očitnu na vi:m tut verjetnu odwisnu ki se ɣibljəš u kašnih kruoyih s kašnimi ldmi ampak mislem de ne no ne men se tu: na zdi na bi rekla . ne

(Idrija) mislem de je skuz bel znana in prepoznauna (...) no zej u zadnem cajtu je zlo prepoznauna po Kolektorju a ne . po čist temu gospodarskemu uspehu a ne ka je nekok kot en uзор en model u bistwu ene uspešne firme a ne ka preuzema tud druɣw firme in ka ni nekak padla u ta spirala te krize in teɣa zadoužwajna in teɣa oni so pač en druɣ model pelal de so se financiral iz soih sredstu in ulayal u razwoj recimo kar wečina ostalih primi:rou ni blu tok težaw zdej je po tem kar se teɣa ɣospodarskeɣa dela tu: mi welikrat kier reče tut ta Petrič direktor je tud se tud intervjuja se piše tud zdej je swetowauc tam na ministrstwu . kukrkoli pa recimo ta unicef ma ne unicef ta Unesco a ne ka sma pəršl na ta sez'nam tu: tud siɣurnu velik je teɣa tud s teɣa kulturneɣa področja kulturno zyodowinskeɣa ta dediščina no kulturno narauna tu: se mi zdi de je zlo čipka sploy sewi:de . ko je čipkarski festiwal je serija člankou in tok recimo jest tu: zej tu: widm skuz časopisje a ne tu: najbel lohku sp'remlam in tud pač če imaš kešn kontakt s kom po čem recimo prepozna gdu: a ne ta naš konc

(identiteta, kaj pomeni govor) mislem de je tu: zlo di:u mene a ne kot ka prauje pisatlni pesniki a ne de šele ko 'začneš sajnet u tujmu jeziku a ne takrat ri:s preklopiš al pa a ne bilokier tu: sn že wečkrat slišela ko sajneš recimo na wi:m al u angleščin al u enmu tujmu jeziku

(če sanja v idrijščini) {smeh} warietn de se mi zdi de tu: je pač di:u mene kot je di:u mene na wi:m tu: je di:u mene s tem se mi zdi de sn jest močno powezana nom rekla nawezana ampak

2.6 Izkušnje

(komentarji drugih) benih komentarjeu; če so komentarji so u tem smislu de je zanimiu de je fajn de im je wši:č recimo nkul pa kier de bi riekū ka je pa tu: za ena špraha

tis pa ka se zanima za nare:čje pa me pa upraše aha wi se pa od tuki pa tuki welikrat rečeje s Koroške al pa s Sawinske . te tri wariante so al pa moyočə tist ka ma bel pozna ta naš konc . de prou umesti doma: ne nbedn ni tu: komentirau ne

(v študenskem naselju) ne misem hecal sma se u tem smislu ka je blu kej zanimiu smi:šnu a ne čist u tem pozitiunem smislu recimo a ne

(o snemanju tajnice) edinu sm bla pa ponosna nase ka sma moyl sniemat telefonska tajnica ɣor u dokumentaciji ka sma se selil ad stolpnce kie no in [...]in sn rekla jez de bi blu pa dobər takrat kadar če si papoudne u službi si sam pa če ɣrieš kie na una stron arhiwa kej iskat pa de imaš telefon . telefon odzwoni u praznu sn rekla de bi blu pa dobər posne:t usaj tu: a ne pač de {oponaša ɣlas na tajnici} poklicali ste dokumentacijo Dela . trenutno dežurni dokumetalist ne more sprejeti vašega klica ni:ki u tem stilu a ne pač de pokličite kasneje ali pustite sporočilo sam tu: a ne . nu in pa pride un ta tonski ta tehnik naš de boma tu: nardil no je riekū {ime nadrejenega} dej pa kar ti tu: . ti in po sn jes ri:s tistu tok

od (neraz.) a wi:š niti nisl neč mi:la napisanu jes sn kar tok pawi:dala in se mi je zdi:l po ka sn einkat klicala na Delo a wi:š ka sn se sama seb kao aylasila . ups sn rekla sej mayu:če b se pa še dal kej nardit z mene u tem ampak a wi:š tak se . u bistu sm bla kar ma presenečena nad sa- ampak tu: je blu dwa stauka sta bla tu: a ne

2.7 Stališča

(ji je v redu, če drugi govorijo v narečju, ji grejo katera narečja na živce bolj od drugih?) ne na γrieje neč mi na γrieje (se ji zdijo katera bolj lepa?) tu: ja . bel li:pa se mi siγurnu zdi je kiera bel kot druγa recimo našu se mi na zdi li:pu (se ji ne zdi lepo?) ne sploh ne ker je taku routarsku okornu tiste wokale široke γruobe recimo al pa korošku ka se mi zdi de je tud sličnu našmu se mi na zdi in se mi na zdi tud tam tista savinsko velenska štorija se mi tud zdi de mamu določene skupne na vi:m [...] wečkrat me zamejnaje s Korošica al pa tam γor iz sawinskiγa konca . če mi že γdu de me na zna čist točnu locirat . te se mi na zdi je le:pa se mi pa zdijo usa tista primorska recimo narečjeja so mi li:pa . tud tu: pərlešku pa prekmursku se mi dapade . čepru je dast tieži razumliu a ne morš pa že kar mal znat tam iz tizγa konca de use razumeš

(štajersko) štajersku pa . ka pa wi:m niti ne na wi:m zakej ne tisti eji široki mariborski mi neč kej nisa no na wi:m . ni mi ni mi preweč . tud dolensčina ka tok zawijaje mi ni na wi:m mi ni tu: se m zdi tok . tisti bel winorodni okoliš mi je bel ušieč . tam (neraz.) se štajerski je tud ampak . najbel se mi pa zdi primorski no tistu γoriški ajdouski pa dol tud pol obala a ne tistu mi je najli:pši ka tok pojejo lepu:

(vprašanje razumevanja drugih narečij) tok kot un film kaj je že Petelinji zajtrk ka rabi podnapise a ne a wi:š dejansku jest bi razumi:la ka sn imi:la stike tam s temi Prekmurci ma edn ka pa ni jemu je pa tu: lohk skor druh jezik praktičnu tok de

tista kaou kmetauzarska neka . nekim nare:čjem (je to pogojevano?) jez misem de ja (da je tudi socialno, da če govoriš nare:čje, da si bolj kmet in bolj s podeželja?) mayu:če ja mayuoče

3 EVA

3.1 Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja

moja mama je Žirouka in jest tud doma bel pa žirousku ule:čem u ɣlaunem . ne weč tu:k
oba imata zlo tak en dia- ta p- onedwa pa žirousku . in tud jest menda . čeprou se mi zdi de mejn - kot
sn . učasih pa sn san sku:z urata pəršla pa sn jest zači:la pa žirousku toučt
smo se pər teti dobiwal u Žire:h ən jest tud če sn s sestrično ɣoworila sn upadla pa u tist dialekt nihow
dol
se me kar datakne widm jest tu: . ka tud recimo kadar ɣoworim s pərjatlco s Hərwaške . pa jest ne bi
wi:dla . enkat slučajno . jest se dərɣač sicer umaknem . enkat me je na telefon klicala . so mi rekl de čist
purgersko ɣoworim zaɣrebški dialekt totalnu . a wi:š tistu oswojiš
(žirovsko) tu: pa izklučnu dama . jest sn se teɣa zawi:dla šele . kadar sn bla . de so bli moji . in de je
biu nekdo: iz Idərje iz moje družbe
sn se znajdla u tisti situaciji . čak i z mamō žirousku se we:š . s pərjatli po idərsku . ni mi šimalu in takat
sn mal sn mi:šela . bel po idərsku
jest tud doma ne ɣoworim čist po idərsku ker jes nkol nisl ne čist pa žirousku ɣoworila ne čist po idərsku
nkol nisl mil:la ene . u tem smislu . de bi rekla de je pa ni:ki moje moje . ampak tu: zej razmišlam zej
ka se midwe poɣowarjewa
prouzaprou sn opazla ka sn zači:la z druɣmi ldm i se paɣawarjet de jez dərɣač ɣoworim de tu: ni:ki na št-
(z Idrijčani?) z Idərčani . ampak ne tu:k kadar sn bla sama z nemi kadar je bla mama zraun al pa ata ker
jez z nima sn dərɣač ɣoworila kət . in kadar smo bli nekak u družbi recimo de so bli Idərci pa moja dva
. starša . jez do niju dərɣač do unih dərɣač . jes sn ta razlika začutila in me je tud tak mal matila pər
komunikaciji . zde j pa nekak . zej mam
(njen govor nekaj vmes že v času osnovne šole?) ne takoj . se mi zdi de je blu kar dost lu:čenu . dama
je blu tak . u šu:l je blu tak . nisl se zawi:dala teɣa . jes sn se tu: zači:la ozaweščat kadar de so bli starši
pa Idərci zraun . ker jes sn se do mame obrnila tak . do ostalih pa dərɣač in tu: me je pol . kaj zej . kaj
nej zej
(njena idrijščina govor se torej v času osnovne šole ni razlikovala od drugih sošolcev Idrijčanov?)
mislem de ne
(kdaj se je začel razlikovati?) po mu:jmu pol ka sn jes šla u Lublana (bi govorila drugače, če ne bi
študirala in delala v Ljubljani?) možnu de ja (je njen govor drugačen od ostalih Idrijčanov?) weri:tnu de
ja .. po mo:jm ja
(kdaj se je oblikoval njen lepši govor (kot ga sama imenuje?)) tu: se mi zdi de je kər en proces ka sku:z
traja (ampak v Idriji ni bilo potrebe?) ne u Idəri ni blo potre:be . u Idəri smo pač toukl otroc med saba
kukr smo . u domačmu dialektu . po pa tuki tərčiš spi:t ob ni:ki tri:tɣa . in dobər u šu:l . men gowor ne
di:la težau
men gowor ne di:la težau . jest rada ɣoworim sn zlo zɣoworna punca .. ampak tuki pol pa u bistu . tud
tuki ne de bi rekla pa po lublansku ka tu: me na pote:ɣne . ka recimo mi je pa wše:č kək Pərleki ɣoworijo

mi je wše:č kək ɣoworijo Primorci . in men tu: kər . tistu: kar mi je wši:č jes tud zlo hitr oswojim . jez bi se pol kər tud poɣowarjela

jes se sam tu: spounem de sn bla zelo nesamozawe:stna u pərwemu letniku fakultete in u bistu poslušela sn te domorodne Ljubljančane tuki . zlo pogumne zlo . in jes si nisl upala se spounem gowort in mi je blu neru:dnu tud . ampak gledi: na tu: de smo moyl u šu:l pazit na ɣowor . jest tud u osnowni šo:li sn wodila razne prireditve . zlo rada sn pisala zlo rada sn spise pisala pa sn bla urednica literarneɣa časopisa in men je tu: . tisto bel knižno slo- bel pravilno slowensko no . de bi rekla de bi pa u Lublan začil:la po lublansko uli:čt se mi zdi de pa ne

(ji je bilo nerodno z Ljubljančani in na seminarjih) in izposataulat se . ne s sošolci ne . sam tak izpostaulat se sam tu: je blu mayu:če bel tud čist osebnostna

(pri neformalnih stikih s sošolci Ljubljančani ob začetku študija) ja sm pazla . sn ži pazla (že od začetka?) ja čeprou se pa spomnem u pərwi službi pol po fakulteti mi je ri:ku sodelauc de na znam ɣowort .. in mayu:če je tud tistu biu en tak ocwirk de mogu:če de sn pol po tistmu še malčk bel

(določene spremembe torej takoj?) ja ker enostaunu dejansku tud dolu:čenih besi:d niso . razumi:l jes mam dərɣač rada su:j dialekt ampak tak u tej moji obliki . ka jest tud doma ne ɣoworim čist po idərsku ker jes nkol nisl ne čist pa žirousku ɣoworila ne čist po idərsku nkol nisl mil:la ene . u tem smislu . de bi rekla de je pa ni:ki moje moje . ampak tu: zej razmišlam zej ka se midwe poɣowarjewa

3.2 V času raziskave

jez zlo opažam de kadarkoli ustuopm recimo u poɣowor al s tuje ɣowore:čim al pa s člowekom iste ɣoworne skupine ampak družɣa dialekta . mene ful zape:le de b jes kar tak ɣoworila .. in recimo jes izredno rada ɣoworim hərvašku izredno rada ɣoworim ni:mšku ful rada ɣoworim anylešku in jes enostaunu užiwam in tud doma še zmi:ram preklapljam ampak ne tak intenziunu zej imam en su:j govor . ena svoja govorica ta poɣoworna . ka je nekək furam no kok nej rečen . neodwisnu ampak wondrle wi:dm še de pər mam kdaj . ampak mejn . ni tizɣa kət učasih ka se mi je pa ri:s zdi:lu de pa preklo:pm čist na ni:ki družɣa ka spreɣoworim s starši

(preklaplja v pogovoru s starši?) ja ka u bistwu edinu onadwa sta ata in mama sta drugega dialekta in onedwa se nista te: idərščine nikoli nauze:la (se pravi tam še malo preklaplja) ampak mal

ker jes sicer dama za odtenk bel u dialektu ɣoworim ampak še zmi:ram imam kar zlo tak se mi zdi ne lih .. prou tistu idərsku je pa ri:s de zej ka se o temu paɣawarjewa se mi pa zdi de do mame sm pa zyubila tista žirouščina . de ni weč tak močna . jo pa znam čist (če hoče, se pravi, lahko?) če čem jest lohku čist pa žirousku ɣawarim (ampak nikoli noče?) ne nkol . vari:tnu de sn se usidrala jes u enmu su:jmu goworu in jez zej teɣa praktikiram

ker widm . mayu:če za odtenk ži ampak prou tista žirouščina ka mi rečejo pərjatli dej pawej kej po žirousku pa jes pol zaštosiram mal

(v vsakdanjem življenju?) ne ne wečinoma u ri:du razn tuki se widiš u službi al pa zej ka midwe ɣoworiwa . bel pazm na gowor kət doma z otro:ki recimo

jest z otu:ki . kadar nawodila dajem . jest na toučem pa idərsku – al pa ka im kej razlagam – al pa ka bereš al pa ka nawodila dajem . tu: u:nu ekzaktnu cək cək cək
(s prijatelji z Idrijskega?) mejn pazim . mejn pazim ampak še zmi:ram jest . tək recimo tud ka pišem jest nikoli ne pišem u slengu dialektu . jes vedno pišem prawilno slovensko z usemi ločili velikimi začetnicami in tak kət mu:re bit . mene zlo mu:t ta . ni mi wši:č no . moyu:če kdaj de kej mi uide tak na bərzino
(pri vprašanjih o specifičnosti idrijsčine) se mi zdi de kukr je pogowor bel formaln automatičnu preklopm in tud opažam recimo kadar dajem nawodila atokam za šolsko delo al pa de razlayam kešne stwari automatičnu yawarim bel prawilnu . kukr je tist . prou tu: je ja . prou ta razlika . a so tu: take obskurne teme . kukr se mi pa zdi de ma pogowor weči težo pa
(kako bi opisala ta govor?) bel premišlenu tud mayu:če . in se mi zdi de ima tud wi:či težo ke ja bel formaln . za u:ne tiste usakdanjosti štacuna hrana ureme . doma
lepši yowor ja
(o značilnostih našega dialekta) jest ih omilm
prou pa idərsku jest prouzaprou nku:l na yawarim
če yawarim pa žirousku yawarim dost bel intenziunu ampak tam pa tud pazm (na kaj?) rečma mu:rm ži ma tuhtat . mi ni tu:k . tak de ri:s se mi zdi de če bi mi zej rekla yowor u žirouščin bi wari:tnu bel pa žirousku yawarila
(v trgovini v Ljubljani?) istu pazim . istu lepu: yawarim . misem bel lepu:
(če bi morala nekaj povedali za radio ali televizijo, ne bi imela težav s tem?) ne mislem de ne men je tu: tərd yowor . se mi zdi de če bi tak zavijala . se mi zdi de kukr hitr imaš . je tu: služba al je tu: nastop enostaunu se mi ne zdi: primi:rnu
ja zej že zarad teya ka je tema poyowora tu: . bel . kək bi rekla . nam rekla lih strokouna ampak ni zej tu: u:nu . dobər prej otroci . muyu:če bo razlika čutet . moyu:če recma če bi biu kar ni:ki poyowor de bi blu dərgač ja
dialekt tist osnoun pa mu:jmu .. ne mu:rš ya zabrisat
ka čist dialekta na zabrišeš . tud se mi zdi bedastu . tak se mi zdi dejansku z ldmi pa malčk poyli:daš ka yoworiš

3.3 Vzgoja in izobraževanje otrok

sn widla de tud moji otroci prawilno goworijo – zdej šele de sta onedwa začil:la bel po idərsku wli:čt
- ka sta šla u wərtec . dəryač sta pa dost misem . pa še tekom wərteca sta onedwa dost prawilnu yoworila (imata njena 8- in 10-letni sin težave z govorom v knjižni slovenščini?) a kar tešku: . ta mau laži ta welk mal ti:ži ampak recimo klub temu de jest dama na yawarim čist u dialektu . ne wi:m je recimo mu:j starejši sin napisau imam arjawe ači abut sn obut sm sem v yu- gu:jzarje . je blu useya pa malm {smeh} ih mu:rm opominjat recimo tud kadar mi odgowarja starejši če prewerjam njeɣowo znanje jez ya stalno opozarjam pazi na slowenščino pazi na prawiln gowor a ne

(v šoli se to pričakuje od njih?) po mu:jmu . ja mislem de ja
(kako govorijo učitelji?) neč nimam pojma . ne bi wi:dla karkoli bi rekla zej (na govorilnih?) je pa tud
en tak gemiš . ni a ne prou . kət jest . mayu:če lih mal več idərščine morda kot na moji stran . ampak
tu: je pa wari:tnu tu: drugu okolje

3.4 Jezikovne značilnosti govora

mal je že tu: de je raven pogovora dərgačna de so doma tiste običajne teme ka na rabjo niti ne tu:k
premisleka n pol automatičnu spustim tud ti: zawore . de je gowor bel u dialektu a ne doma
ne znam ti pa . ne poznam tu:k jezika pa značilnosti jezika de bi ti wi:dla tu: prou razložit
tiste prawe Idərke ka je prou u:nu {oponašanje} mnmn (neraz.) tu: recimo se mi tud zdi ampak tu: je pər
teh starejših

... recimo mene je zmi:ram najbel z bodlu ka sn starejše ži:nske poslušela ka je blu prou tistu {oponašaje}
a wi:š tək prou mal skuz nu:s a wi:š ka je tistu jest na znam ka se na spaznam tu:k na ti: stwari . tu:
zawiwajne pa tu: ka se mi zdi de je šlu skuz nu:s mal tu: me je matilu tu: men ni blu nkol uši:č

3.5 Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta

jest funkcioniram po difoltu tak ku:kr funkcioniram – pač tistu ku:kr imaš nekaj urojenju
jes se pa s tem sploh nism ubadala s tem uprašanjem gowora pa tu: . enostaunu ka sn z otro:kmi ka se
mi zdi de im pač ni:ki razlagam . al pa ka bereš al pa ka nawodila dajem . tu: u:nu ekzaktnu čak čak čak
– od zač:tkā mam tu: . jes se nisl odločila za tu:

nisl se dost s tem ubadala . edinu se praum tək de sn bel zač:la . takat no ka me je tale tam nakuru u
službi . takat sn jest pol pərwič pamislā . me ne ej jest sn loh ponos- . tu: je mu:j gowor . ad tam jest sn
. s tem jest žwim . tu: jest sn . tu: je diu mene . teya ti nben na mu:re uzi:t kd jest na mu:rm enmu
Lublančanu teya al pa enmu Pərleku . člawi:ka nkol na bi pa temu sodila . jest nisl toukla kar upri:k pa
idərsku . recimo ni:ki tazga kot s taba zej in se mi na zdi de je tu: . de bi blu moteče u taki mi:r de b mi
negdo: ri:ku de na znam yowort . tu: me je takat zlo pərzadi:l

(se torej ne identificira čisto z Idrijo in idrijščino?) ne . kət ne tud s ta: . prouzaprou sn opazla ka sn
zači:la z druym i dmi se payawarjet de jez dəryač yoworim de tu: ni:ki na št-

(govor del njene identitete?) ja bi kar rekla de ja (se ne identificira niti z Žirovci ali s svojo družino niti
z Idriječani, ampak je nekaj) ni:ki en yemišt

(idrijski karakter, ljudje po različnih pokrajinah v Sloveniji različne skupne karakteristike?) ja jes
mislem de ja . po mu:jmu ja . po mu:jmu . de te zaznamuje dejansku in pokrajina in način žiuljenja ka se
u tisti pokrajini izoblikuje

ker recimo men je naš jezik tak tərđ pa zaletau kot tud koroški oni so u sred tistih yričeu istu ena rudarska
dežela kot naša medtem ka če pogledam recimo yor Pərleke oni tək lagano . bel valovi tist govor .
Primorci so spe:t (trdi in kakšni še zaradi pokrajine in rudniške zgodovine?) ja tu: . izklesani . an tərđu
obtesani

3.6 Izkušnje

nikoli neyatiuna zmi:ram se im je zdi:lu fajn tistu . ka čist dialekta na zabrišeš

sm pa mi:la sodelauca ka mu je šou pa mu:j dialekt . mu:j govor blazno na žiuce in on je men tud riku de jest na znam govort . in u bistwu jest sn zarad neya službo pol mejnala

(ljudje iz drugih delov Slovenije) takoj me patuhtajo (to pogojuje njihovo gledanje nanjo?) ne tu: pa bi rekla de ne

jes sn pol ɣotowila de im je zlo zabaunu . de nam je naš idərski dialekt tu: ka je tu:k besi:d ka ih ne razumejo in po so sprašwal in tud profesorji so se recimo učasih ob tu: spotaknil in se spomnem u pərwem letniku . največji štos je biu ka sn jes praula razne besi:de od ladərfarja

jes sn dost wodila takat proslawe pa tu: . in se spounem ja de so me hecal . u osnoui šu:l . se wi:š tistu si na o:dru maš besedilo . powezuješ . morš lepu: ɣowort . pol so se norčwal z mene ja – nisl hotla weč wodiť proslau – mi je blu mim tu:

se pa spounem zlo žiu in zatu: tud jest nisl hotla weč u osnoui šu:l wodiť prireditu ka so me zafrkawal ker sn jes pač prawilnu ɣoworila in mene je tistu tu:k . nisl mo- znala . nisl bla sposo:bnā tizdya či:z wəržt

se pa spounem sebe kot otroka misem osnouišolko ka smo me:l te prireditve in pol . ja se tu: so bli neškodliwi štosi ampak mene so čist zatərl .. in jes se nisl upala weč tək izpostaulat zmi:rom sn mi:la tremo ne de bi bla brez ampak pol po tistmu mi je blu pa in sn po tud se izohibala uztrajnu česarkoli deklamirajna recitirajna vodenja sploh nisl hotla weč

(na neki točki to vrgla čez ramo?) ja ma zlo kasnu . zlo poznu

čeprou se prauw zej čiz dəɣač ɣli:dam na tu: in tud pər otrocih ka widm ɣdaj ka mi reče [os. ime G] joj mi je naru:dnu . rečem nima ti bit kej naru:dnu – za gowor za padu:ba za počitje . pač tu: je ni:ki kar je člawi:ku lastnɣa in bedn ti tisdya na mu:re oziroma na smi: wzi:t . si na smi:š pustit

(doma kdaj kdo komentiral morebitne spremembe njenega govora po začetku študija?) ne tu: pa nikol ne

(ko jo pozovem, naj pove nekaj po idrijsko) nu: recimo bom zej pawi:dala čist pa idərsku ka sma bli u nedi:le na tekni . ampak zej se ži skori matram de ɣawarim (že skoraj nenaravno?) mi je ži skuori nenaraunu (neudobno?) ja . misəm mu:rm ži tuhtat kək bom zej . de bu . ris dialekt . wari:tnu bi mi blu laži če bi jest tu: zej z atru:ki

3.7 Stališča

ampak takat sn se jest u bran uzi:la in sn ekla de gdu: pa prau de je pa lublanščina ta prau prawilen jezik (naše narečje) men se zdi uri:du –

(pri vprašanjih o specifičnosti idrijsčine) men se ži tak zdi de učasih se sama sebe zaslišm doma ka zlo po idərsku ɣoworim in se mi zdi de je tərdu . in se nekak kar sama sebe ne ustrašm ampak ni mi prou prijetn gowor tu: in po kar automatičnu mal omilim . tu: sn zej začilā zadne cajte bel opažat

(kaj še tipičnega?) men je tu: tərɖ ɣowor . se mi zdi de če bi tak zavijala . se mi zdi de kukr hitr imaš . je tu: služba al je tu: nastop enostaunu se mi ne zdi: primi:rnu
 ta značilnost teya dialekta ka je tak . tərɖ . ɣru:b . misəm ɣru:b
 recimo mene je zmi:ram najbel zboldu ka sn starejše ži:nske poslušela ka je blu prou tistu {oponašaje}
a wi:š tək prou mal skuz nu:s a wi:š ka je tistu jest na znam ka se na spaznam tu:k na ti: stwari . tu:
zawiwajne pa tu: ka se mi zdi de je šlu skuz nu:s mal tu: me je matilu tu: men ni blu nkol uši:č tu: sn jez
 zlo hitr opazla in se mi ni zdi:lu . mi prou ni blo uši:č kot gowor . jes mam dəɣač rada su:j dialekt ampak
 tak u tej moji obliki . ka jest tud doma ne ɣoworim čist po idərsku ker jes nkol nisl ne čist pa žirousku
 ɣoworila ne čist po idərsku nkol nisl mil:la ene . u tem smislu . de bi rekla de je pa ni:ki moje moje .
 ampak tu: zej razmišlam zej ka se midwe poɣowarjewa
 štajersku se mi sploh na zdi . zlo ušeč sa mi Pərleki pa Prekmurci . oni mi majo tak . fajɲ gov- fajɲ
 dialekt mi je tistu . tak eksotičn tud bi ri:ku za nas . skor use druge prouzaprou razumeš oni majo pa ri:s
 par besi:d . weč nih ka ih teš- ka mu:rš uprašet kaj pomi:n
 (dolenjščina) brez kešɲa odnosa – primorsku mi je tud kar lepu: -
 mi je pa wše:č kək Pərleki ɣoworijo mi je wše:č kək ɣoworijo Primorci
 (se ji je ob prihodu v Ljubljano zdelo, da je ljubljansčina več vredna, lepša ali bolj fina?) ne . sploh mi
 ni bla wši:č
 je bla Lublana so bli mal bel ɣor uzi- men se je zdi:lu de so ni:ki weč ampak po pərwemu letniku sn jes
 s tem opraula . s tem manjvrednostnim kompleksom
 (prisotnost narečja pri ostalih?) eni čist opstije

3.8 Snemanje

ne ka sploh nisl prej pa- . ne ka sn tu: čist zanemarla tud dama . sn se moyla prou spount kadar sn šla
 lulat aha {igraje, razburjeno, smeje} po sn hitr nesla tistu wan sn sam adlažila na stopnice . u:nu a wi:š
 že ka sn se usi:dla {igraje, razburjeno} o ne pa sn nesla hitər wan .
 sn čist pazabla in tud otrokam sn šele zweči:r pawi:dala – pol ih je tistu čis fasciniralu se uš slišela
 (koliko se je zavedala snemalnika, ga je kdo kaj komentiral?) ne pawi:dala sn mislem čak a sn se na
 wi:m . na spounem se mislem de niti nisl pawi:dala . jes sn se pa ki: pa səm spoulna kdaj a ne de imam
 (vplivalo na to, kako je govorila?) ja . morda mal . mal sigurnu pa mu:jmu . a wi:š tu: je automatičnu
 kukr wi:diš de .. de si pod nekəm nadzorom ti ne letijo

4 JAN

4.1 Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja

(jezik, ki ga je govoril kot otrok, materni jezik) materni jezik je slovenščina . {smeh} (kakšna slovenščina?) jah .. pər nas je tək blu de je biu diale:kt .. zmi:ri pərsotn .. pač routarsko nare:čje a ne .. in tud tək . ne wi:m . ni blu neke blazne razlike pol kə smo se preselil u Γadawič . niə tu:k de bi ri:ku zej de se blazno razlikuje a ne . mayu:če če je člouk zlo pozorn a ne

(starši) pa idərsku čist (stari starši tudi?) ja [...] mism . mayu:če je tək . ne bi ri:ku čist de je u:nu standardnu ampak . mism de pər pər neh . je mal tək tizdya crklanski:ya pərđiha še nu:tr

(morebitne spremembe po selitvi v Godovič) ne se lih zatu: lih zatu: ti praum de . ni blu čist neč . dərȳač mism . nisl čutu neke blazne spremembe

(so morali v osnovni govoriti knjižno, ko so nastopali ali bili vprašani?) ja se je blu a ne . čeprou eni sa eni nisa . tu: je zlo zanimiu a ne . kar se iz osnove {zehanje} ojej pardon . kar se iz osnove šu:le spounem je tək zlo odwisnu . eni so zlo bəm ri:ku mi:l ta . razpon eni pa kər [...] in tu: j po muoje fajn no de se tud . de se u tistih določenih primi:rih kət je tri:ba ozirəma kət je tistə situacija dolu:ča de se tistu bəm ri:ku realizira ozirəma de se prelewiš bəm ri:ku . u temu primi:rna situacija [...] čeprou eni sa tud . ka pa wi:m pismu . tud pər ne wi:m kešnim profesorju recimo ka sa bli z Idərje pa tək pa recimo tud nisa ni:ki ful kompliciral a ne . sej ne wi:m če se m spounu zej z γεογραφija se mi zdi de je blu bel tək . spontanu use skap. ampak mam že kər take mal zbledi:le spomine . pa ta za bioloyija kwa je ži: bla j bla {ime in priimek} . nu uona je tud iz Idərje a ne . pa sma tud . ampak tu: je čist automatsku . odwisnu kək člouk daji:ma šu:la . če je tu: ne:ka uradna institucija jes ne bom pəršu γor pa zači:u tam tək γawort . pa že mau automatsku pəstaulən aha zej sn pa u temu položaju zej mu:rəm tək γawort

(na začetku v Ljubljani) tək na zači:tku sn ma bel biu tək a ne . ne vi:m . {poudarjeno} še neumeščen . mislem . nisl čist točn wi:du kək nej se pərlayodim

kə tu: sn tud jest se adlu:ču de teya ne bom spreminjau in tu: tud

ampək . zej tu: mi je pa . ri:s gdaj . tək u:na də pa prou .. de sn u:na ži na palawic a ne ka zej de bi jes čis zamejne .. tu: ful težku: recimo . kə sn . tək . ampək tu: sn šele po poyruntu de γdaj tud čist automatsku nardim ... kə se sploh nə zawi:dam . ampak wi:m točn wi:m s ki:rim mu:rm kək γawort . mi je čist jasnu .. in tu: nardim po moje zej že čist nezawe:dno

4.2 V času raziskave

(v Ljubljani) tək jes sm poyruntou de . tək če γawarim a ne pač moyu:če kəšne besi:de tək ne razumeje .. ampək . pəč po pa rečes po pa mal na li:bi pawiš pa je okej . ni problema ampək . zej tu: mi je pa . ri:s gdaj . tək u:na də pa prou .. de sn u:na ži na palawic a ne ka zej de bi jes čis zamejne .. tu: ful težku: recimo . kə sn . tək . ampək tu: sn šele po poyruntu de γdaj tud čist automatsku nardim ... kə se sploh nə zawi:dam . ampak wi:m točn wi:m s ki:rim mu:rm kək γawort . mi je čist jasnu .. in tu: nardim po moje zej že čist nezawe:dno

se mayu:če se bo γdaj tud nu:t slišelu .. de mi mal tək pati:γne na sam . sam tu: je tək če γawarim s profesarjem a pa če . pa še takat se wid de se bel matram a ne {smeh}

{podarjeno} ob usaki možnosti ka loh pač tək γawarim γawarim . al s ne wi:m s cimri sma se zej že čist nawadl de loh tək γawarima . s kešmi koleyi (s cimri torej vsi v lastnih narečjih?) ja zətu: kə smə se tud nawadəl tək de slišma (enako med sabo kot z domačimi?) ja pač weč al mejn no . mal mayu:če sa kešna . mal prilayoditwe z useh treh strani de ni čist {oponašaje, globlje} ona zej m pa jes pa ta swoje zej se pa kər matri . ampək tu: prie po muoje čis tək . ne wi:m zanimiwu je k prie tu: čis spontanu mism nez-nezawe:dno . moyu:če pol kə reče kwa si ri:ku? po pa pač še enkat pawiš

(s cimri, ki jih dobro pozna, govori drugače kot s kolegom na srednji glasbeni, ki ga sreča enkrat na mesec?) ja ja tu: je pa ri:s ja (in s cimri drugače kot s sošolci?) ja . kə tud dəryač recimo s tistmi səšu:lci ka sa iz Lublane . pa s tistəm ka sa ne wi:m iz Dolejne Trebuše a pa kə sa iz . iz tistih koncu ka približnu wi:m s ki: sa in pol tud wi:m de mene razumeje . al pa tək s takmi pərjatli k se pa recimo dost dobər paznam že douh cajta tud če sa ne vi:m iz . kwa jest wi:m . tam iz Trebənɣa pa ne wi:m iz . dol ni:k . pa tud iz Lublane recimo . je dost bel bom ri:ku mal . sproščen . mism ni tu:k . zati:γnenu

(dlje pozna ljudi in bližje jim je, bolj je sproščen v govorjenju?) ja pa tud oni bel razumeje . mism ni tək zej de bi pa me γli:al pa ne vi:m se norca di:lal oziroma karkoli

(prilagajanje drugemu narečju?) m: tu: pa skuor ne . ne ne

u četərtk sn tud ni:ki pawi:dau pač ampək sn wi:du de so ldi iz Idərje a ne . de na bom zej tam jest moyu knižnu powi:dat . pač sn powi:dau ni:ki umi:s a ne

(kako bi/bo govoril z ljudmi, ki jih ne pozna, novimi sošolci na faksu?) ja wəri:tnu bi biu tam med . kwa pa wi:m profesor učenc a ne zətu: ka . tək je a ne . ob pərwem stiku je člouk duost bel prewidn . puo sicər itak takoj rečeje ja ad ki: s pa ti? tək u:no uprašajne . je ri:s de se tu: ne da zakrit ampək bi pa uporabu veri:tnu ena taka varjanta med tema med profesorjem pa med nekim səšulcəm zətu: ka . je čist dəryač kə nekoyə ne pəznaš ne wi:š kək se bo na tu: odzwau in . se uporab ma dəryačn princip . pol mal u:nu tud de sebe ma zawaruješ

(če so v družbi ljudje iz različnih okolij?) ja sej wi:m kwa misəš . tu: je ful tək a ne sicer se mal mejnkrət znajdem u takih situacijah ampak . misn zmi:ri je tək de z mu:jmi dama γawarim tud če sma recimo ni:k u neki družbi . γawarim pač tək a ne . zej če spət . ne vi:m . če sa tri ose:be nu:tr de spri:mlaje poγowor se spət najde nek skupən neka skupna verzija . takat pa ne bom γowo:ru puol tək kət γawarim səm z atam recimo əl pa sən z mama . zətu: ka je še neγdo druh a ne in je tri:a tud tizya spaštowat a ne . kə tu: automatsku puo pa neɣa pastau u tak nelayodən položaj . in . tu: se tu: se spreminja .

(različne vmesne stopnje prilagajanja?) ja ja ja čist ja . zatu: ka profesori imaje ni:k meja . in je tri:ba tu:k bel se pərbližet tisti meji . zətu kə če nie pəč tək izpade mal čudnu

(če med poukom zastavi vprašanje?) ja takət je u bistwu najbəl . stwar po muoje pərbližena tisti . tistmu jeziku kət nej bi γa γoworu s profesarjem . zatu ka . mism se enkat sm ene parkət mism de je se bəš loh slišela γuor . je pa čist odwisnu a ne spət ki:r pofesor je ku:k . ku:k ima on tolerance da teɣa . mism . ful odwisnu no . ri:s

(od česa je odvisno pri profesorjih?) ma misn de ne vi:m de je sn uprašajne tək osebnosti . ampak je pa ni pa zej tu:k de bi se ri:ku de bi se ful razlikwala . pač do neke mi:re je tri:ba . bəm ri:ku . se pərlayədit (nastop pred razredom ali spraševanje?) ja tu: je spet istu a ne . mism najb- bəm ri:ku najbəl se pərbližem tisti . warjant poɣoworneɣa knjižneɣa . čəprou je pa ri:s de takat kə se pa recimo . ne wi:m ka imam ɣoworni nastop po nawad je tu: drugu . tud ka sn prašen ɣawarim zlo poɣowornu knižnu . zej tək če me kej prašeje iz klapi je spət mal dəɣač a ne

(kdaj težave s knjižnim jezikom, lahko sproščeno poda, kar želi sporočiti?) ja ja tu: se mi . mism tu: mi ni blu nku:l problem . tək nəben recimo tək kə sn prašen al pa kej . se ri:s nimam tu:k zej težau de bi . ne vi:m se pa moɣu tam na pou prelomt de bi .

(na posnetku kakna situacija, kjer govori kot takrat, ko nastopa?) mism de ene dwakrət . ene dwakət trikət sn ni:ki s profesori ɣawu:ru . tək pred razri:dam a ne . dəɣač pa . misn de skuor ne no (tak jezik kot pri nastopu?) moɣu:če bi biu še mal li:bi no . bi biu še . zətu kə jest pər nastopu ri:s pru:am čist poɣowornu knižnu ɣowort . de nimam nobenih bəm ri:ku teh sloɣounih značilnosti nare:čja . zətu ka pač ɣoworni nastop pa recimo de sn prašen je ni:ki družɣa spet . al pa ne wi:m jauni nastop

(kdaj kakšen profesor opominjal, ko je nastopal?) ne nku:l

4.3 Vzgoja in izobraževanje otrok

(odgovor je podal naknadno, v pisni obliki; vprašanje se je glasilo: Če oziroma ko boš imel otroke: misliš, da boš z njimi govoril idrijsko? Tudi če boš živel kje drugje, recimo v Ljubljani, Londonu?)

Verjetno bom z njimi govoril v knjižni slovenščini in v jeziku okolja. Rad bi, da bi znali moj materni jezik.

4.4 Jezikovne značilnosti govora

(kaj drugi najtežje razumejo, kaj spreminja) ja tək kəšni izrazi pa spremembe wokalou . tu: je najwečkat problem . pa sklanjatwe .. pa tək na splošnu pač kəšni . u:ni . kwa so ži: .. ti ɣer'leni pač gji pa hji . tu: je tək najwečkrat a ne

edn še zej ne mu:re razumi:t . čətərtɣa sklona a ne (»akanja«) ja pač . čətərtɣa sklona ednine a ne (!ženskeɣa spola . widm mama recimo«) ja tu: ja . a pa ne wi:m matematika a pač . pa bu še zej se mu bu zdi:lu tu: tu:k blaznu dobər a ne u ri:ku . a pa ne wi:m . pomayət pa pomahat tu: je tud blaznu zabaunu a ne

4.5 Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta

(se je njegova osnovna govorica kaj spremenila po prihodu v Ljubljano?) ne ne zatu: kə tu: sn tud jest se adlu:ču de teɣa ne bom spreminjau in tu: tud ...

ampək najbl smi:šnu je gđaj ka si ure paslušem recimo ka si ih sni:mam .. kə pač je nek pasiebn stil a ne . kə se sn smejim pač ka paslušem kə na wi:m de jes tək ɣəwarim ...

ampak tək mi je pa u bistu najbel najbu:li se pa pačutm če loh tək yawarim kət zdej . zatu: kə se mi zdi . de je tu: . čist ena li:pa .. bəm ri:ku . skor že mal izročilu . in se mi zdi mal smotan eni kə prideje u Lublana . po pa tu:k čeje tu: skriwat pa ni:ki

ka zej tu: de bi pa ka wi:m de enim pa tu: blaznu šku:di zatu: k se pa tuki začneje mal payawarjet in pol . in pol automatsku . tək začneje tud dama yowort in tu: je pa pol za ...

(s cimri) mal prilayoditwe z useh treh strani de ni čist {oponašaje, globlje} ona zej m pa jes pa ta swoje zej se pa kər matri . ampək tu: prie po muoje čis tək . ne wi:m zanimiwu je k prie tu: čis spontanu mism nez- nezawe:dno . moyu:če pol kə reče kwa si ri:ku? po pa pač še enkat pawiš

(o ozaveščenosti prilagajanja; torej v glavnem nezavedno?) mism ja . ne wi:m . se puo kə sn . k tək mal člouk analizira . jest tud doskət se gdaj tək . {poudarjeno} ne mislām pasi:bi kək bm zej yawuru recimo a ne . məsm oya zej je pa ta je pa ta tip z nemu mu:rəm pa tək yawort . niə tək de bi ri:ku . tu: se mi je po muoje čist tək mal . prosvojilo oziroma ne vi:m kək

mism tu: je zlo zanimiwa zadi:wa a ne kək se . u hipu . pa ne de bi sploh ri:ku aha zej je pa tam še edən pəršu zej u:n pa tək yawari zej pa mu:rəm jest tək yawort zətu: de mə bəda aba razumi:la . tu: pride čist spontanu ri:s

(govori podobno z Ljubljancanom kot Štajercem?) ja tək je a ne . pa muoje je usa stwar u temu de usak ima neka daluočena yoworica a ne in puol da neke me:re adstu:p de se tistu pərbliže poyowornemu knižnemu . in puol je zej sn uprašajne je . ku:k mu:re bm ri:ku pərlayodit de se tista meja nehna sri:ča

(zakomplicirano?) mism . sn tu: deluje po muoje čist tək čist spontanu usej jest mam tak občutk de se s tem {poudarjeno} ne ukwarjam a ne . pač sm postaulen u neka situacija in aha okej pəč tək mu:rəm yawort . in o tem sploh ne razmišlam . in tud ni de bi me zej ni:ki ful matilu

se praum de tu: po muoje je mal čist uprašajne usayya člawi:ka ka si bəm ri:ku si izdi:la nek sistem po kəti:rmu pol deluje . in je tu: ri:s po muoje nezawe:dno . de se mu izdi:la tak sistem in puol wid aha zej sn u ti: situaciji zej bəm tək yaworu . in tu: prie puol prek izkušn a ne . se zej . zej sn jes tu: štir li:ta di:lau recimo a ne . in se rəzwije puol . nek sistem nek kalup a ne po kəti:rmu člouk deluje

(drugi) səm tu: se mi zdi napačn rəcimo de se . takoj člouk ustraš pa reče jo nabem me neč zdej ne razume usi me ni:ki zafrkawaje . pəč zej bm pa dəryač ya začu: yawort a ne . in puo tistu dejansku sku:z začneje yawort in puol . jes wi:m de če ne bi . ad začu: tka jemu taha principaje zej ne bi tək yaworu

tək ampak pol s cajtam praum de pa se ri:s ma pərlayodi člouk . ampak wažnu je pa de ima u:nu . de ima še zmi:ri tista pərwotna warjanta {poudarjeno} in poyoworni knižni jezik na layarju se prau de tiste korenine sa a nie ne de se tistu de se u korenin spremeni situacija zətu: kə tistu pa puol ne wi:m ne izpade (jezik del identitete) ja usekakor . tuki ni nabenya dwoma

(začuti, da komu narečje ne ustreza) in se praum de tu: je . tu: sn tud jest mal začuden kə sn puo začu: u o temu mal tuhtat de je ri:s . de pride tu: po muoje u temu cajtu kət pride do prilayoditu člowi:ka za kəšna druya stwar pride do teya tuki a ne

(po štirih letih začne v Ljubljani z nekom govoriti drugače?) pəč kə pridəš na bəš yaworu zej knižnu slowensku spet ne u:nu spet ne in puol je mal zmede a ne [...] puo pa nekək rata . sicer tista umi:sna

warjanta panawad še bel komičnu zweni a ne ampak (se sedaj v njen udobno počuti?) kə gdaj kej .. ka gdaj kej kešna stran ma preulada a ne . ampak ja mi je pa čist . mi je pa u ri:du zatu: ka . so se tud ldi: nawadl pa tud . ldi: razumeje . mislem . če se člouk patrud ri:s razume a ne

mi je pa jes se pa blazən dobər pačutəm zatu: kə səm praktičnu zrasu s tem nare:čjem in mi je . se praum de je nek u:nu de . de se ne smi: ya bm ri:ku zatret oziroma kukər koli . ne wi:m . dat na stranski tir . zatu: ka . je edən materni jezik tud . nare:čje (o tem, da je narečje njegov edini materni jezik) in lih zarad teya se mi zdi de . je kər pomembnu ya ohrajnət de se ne . pəstauje druje warjante kət prioriteta . usekakor se mene bi tud po muoje dərjač ldi: daji:mal če bi sku:z z usemi tək ya:ru . bi mal dərjač mayu:če nə bi . me tək daji:mal zətu kə bi blu mayu:če nekomu tu: že skuor mal usiljiwo . in zarad teya praum de pəč sə ti: pərlayoditwe . nekək se mal tud z osebnostjo skladajo

(drugi Idrijčani v Ljubljani?) ja pəč en en . lih ta konkretnu ka ya paznam je popounoma druja slika a ne [...] on čist iz tame a ne . druja slika (njegovi sošolci ne vejo, da je iz Idrije?) ja . in ne vi:m tu: je pəč tistu ka sn ti ži prej ri:ku de tu: se mi ne zdi lih prou [...] se praum de kukər prie nek druha dejanik . se ne yawariwa zej ni:ki u:na ful . pəč sən tək se čut u:nu de . eni tu: dejansku čeje skrit (zavestno?) ja zətu: kə se pa pač baije .. ne vi:m de ih bəda zatu: ne wi:m zasmehwal a pa de bəda ne vi:m . de ne bəda tək kət usi ostali

zej s cimri je pa tək a ne . sewi:de . slišiš čist druja padu:ba ka yawari pa telefonu z damačmi a ne in . usak se pərlayaja mism de . zətu: kə {zehanje} skor {poudarjeno} ni možnu de bi sku:z tək yaworu a ne . zətu kə . ne wi:m wi:š de tistu ne paše ki . wi:š de . je tu: druju okolje de sa druji ldi: de se ne mu:rš normalnu sporazumi:t . in lih zarad teya po muoje čist usak mal mu:re adstu:pt . čeprou enim se bel sliš enim mal mejn

Idrijčani

(idrijski karakter, regionalni karakter?) {zehanje} zej nə wi:m kašn točn sa {smeh} (Idrijčani bolj ohranjamo svoje narečje kot drugi?) pa tək bi moyu mi:t ma wi:či uzorc no . de bi loh pərmi:rjeu . zej ful težku rečm . ampək tək se mi zdi tud . ne wi:m . de je tu: bel . osebnı karakter kət nasplošn a ne . enmu se bu ma bel dapadlu en bu ma bel bəm ri:ku zawedn za su:j suoje nare:čje . in se tu: zlo tək zlo spreminja . ne bi moyu čist točnu rečt {zehanje}

4.6 Izkušnje

(v Ljubljani) pač ldi:m se zdi tu: . blaznu smi:šnu in pol ... ampak tək jes sm poyruntou de . tək če yawarim a ne pač moyu:če kəšne besi:de tək ne razumeje .. ampək . pəč po pa rečəš po pa mal na li:bi pawi:š pa je okej . ni problema

eni sa več al mejn una . kwa pa ta zej yawari s ki: je ta pəršu . panawad . puol eni se znaje recimo lepu tək pahecat pa jes sn tud puol . misn jes se nısn s tem začı:u puol . joj zej me pa zafrkawaje zej pa mu:rn dərjač začı:t yowort . pəč jes sn ri:ku lej tək yəworim ti se loh di:laš norca a ne na mene tu: neč ne upliwa a ne . ampak ja je tək . velikrat se əldi pol mal bəm ri:ku tək na li:p načın panorčujeje a ne . ne wi:m a zatu: ka im je tu: uši:č . al . zatu: ka ih tu: mu:t recimo . tu: nku:l nısn doynau čist . zakwa zej men en tu: . weri:tnu zatu: tud kə na razume . ene par ih je kə sa čist fascinirani kə zmi:ri kə widəm pa pəč začnem

ni:ki yawort . pa me kər začneje apanašet a pa kər tək mism uno ka je ful smi:šnu {smeh} (jim gre?) pa tək no . enim bel enim mejn {smeh} . ampak tək mism men se zdi .. de ni tu:k diskriminacije sploh če se člouk enkat nawad ri:s

(negativni komentarji?) ne nku:l sploh ne . zmi:r je blu tək na prijetn način . zətu kə sn tud pəč . mal sa se tək pəč smejal a ne sa rekl joj kwa si ri:ku . al pa tək recimo na ta način . ampak nku:l pa ni ri:ku ne wi:m tək pa ne smi:š yawort kə mism de ldi: se zawi:daje . de negdo prihaja iz nekya okolja in da pəč je pəstaulen u neko druɣo okolje in . je ri:s tu: de sə kər no uwidewni . zlo . pa si člouk ne bi mislu recimo ampak tud [...] pəč edn je ma bel .

(po pripovedovanju o tem, čemu se drugi čudijo glede njegovega jezika) ampak tu: zmi:ri prie bəm ri:ku tək . tud ma popestri doɣajajne zətu: kə pəč . nekaj əldi tu: sprejmeje s hecəm ne sprejmeje tu: kət z nekim odporam de bi ni:ki ne wi:m se im zdi:l nezaslišenu a pa

jest tud gđaj prašem recimo ne wi:m a ne razumeš a ti je u ri:du a . sploh tək s pərjatli eni sa rekl lej ɣowor ti tək kə ti najbl paše (je kdo rekel, naj govori drugače?) panawad tək če se kejšni recimo hecaje a ne . reče ja ja dej . ne vi:m . ampak nabedn nə re:če tək eksplīcitnu dej ma bel se patrud al pa ne wi:m dej ma li:bi ɣawor . ampak tək nekaj začutn de mu ne wi:m məɣu:če tistu ne ustri:za

(če se v skupnem pogovoru prilagodi drugim, nima občutka, da bi zapostavljal svoje korenine, družino?) se tu: mi ata doskət re:če tək a ne {oponašanje} de nouš gđaj tək začu:u ɣowort . slučajnu a ne [...] misəm tək pa . tək kə me ɣdaj sliš pa telefonu kə ɣawarim s profesorjem a ne . sən ri:ku lej ti ne skrb a ne . kə še ənku:l nīsn dama začu:u tək ɣəwort a ne [...] misn tə tud dama ɣdaj ka ɣawarim po telefonu pa se pa dama zmərdujeje a ne kək se jes zmərdujem kao zmərdujem (da se spakuješ?) misəm na ta način a nie . ampak . tu: je tək a ne oni niso v tak- takmu položaju usak dan in .. in je zanimiu a ne . sej ata pa rəcimo ata ma pa na šihtu duoskat ne wi:m telefonski klic pa mu:re tud pač čistu poyowornu preklopt a ne (potem bi moral razumeti?) misəm . sən je spet odwisno zətu: kə gđaj . rəcimo sa ble tud obdobja ka səm ži mal mejeu na tista . zdrawa u:nu a ne . nə tista zdrawa meja . pa ne sliš bəm ri:ku tiste osnowe nu:tr ka se sliš ni:ki družya . in tu: ih je pa muoje zmətīlu a ne . ampak ja misəm tək . se mi pa zdi de ldi: nisa tu:k . hm . abčutliwi . de bi ri:ku zdej de bi se pa en čutu ne wi:m kət si rekla ata de bi ri:ku ja ej kwa me pa zej tuki . kwa se zej ɣri: a ne kə bi se še z nekom recimo trije usi paɣawarjel . misəm de usak tu: razume du:kər ni on . bəm ri:ku oɣrožen oziroma du:kər ni u manjšin bəm ri:ku prou čist tək . du:kər ni čist . u:nu kwa zej widwa ɣawarita a ne kək [...]a ne sej tu: je ja . tu: je pəč tud pər tujih jezikih je . je pədu:bnu a ne . če prie neydu: z neka wisoka ni:mščina

4.7 Stališča

(naše narečje) zakon [...] ne mism men je blu ad zmi:ri ni:ki pasi:bənyə . pa ne de bi biu jez zej zatu: ni:ki blaznu zanimiu a pa kej ampak . ne wi:m . zej edin problem je tək kə pride . kə ni weč tu: čist tistu kət je blu . tud doluočeni izrazi sa se šli mal . so se parazyubil al pa nisa moy:uče čist uno . pristni [...] ja se tu: pride s cajtam pa muoje a ne . čeprou u osnovi je še zmi:ri a ne . zej če bu edən analizirou mu:j ɣowor bu ri:ku aha okej ta jə pa pač routarsku . sən če bi pa uzi:u ne vi:m mu:jya pa enya izpred peesetih li:t bu pa tist pač dost bel autentičən kət ta a ne . zətu kə automatsku prhajəje stwari nu:tər a ne

(katera narečja so mu všeč) pa tək nku:l nisl jemu ni:ki blaznih . ne wi:m . faworita pa mism de usaku pasi:bi ima dolo:čene . mism ima določen pomembn pomembna uloya [...] mayu:če kəšna γorenščina je gdaj lohk . sploh kəšni mladi zej ka na γawarije bəm ri:ku čist une pristne ampak že ma taka popačena . pa mal . narjena ži ma z lublanščina pami:šana . tistu mi lih ni no . pa pač lublanski dialekt se je tud čist a nie . ka ful opažem ne vi:m de ldi: blaznu radi uporabljajo anγleške izraze (nasploh ali Ljubljanačani?) sploh na lublanskem področju a ne . tud kə ldi: {poudarjeno} pišeje al pa ka ldi: ne vi:m prou dejansku una rečeje ne vi:m kəšna . kəšna uno razpoložejne al pa tək . ka imam ene par takih dobrih koleγou a ne . kə na tak način funkcioniraje ampak tu: je po muoje čist upliu bəm ri:ku ti: teγa ti: multimedije kə pərhaja . ampak se mi zdi pa de je tu: najbel ta no . na lublanskəm nare:čju pərsotna (ljubljaščina mu torej ni preveč simpatična?) pa tək se eni zlo lepu γawarije tud recimo imam en par sošulcu kə me sploh neč ne mu:t recimo . sam γri: se mi pəč za tiste kə se pa spakujejo pa

4.8 Jezik intervjuja

ampak tək mi je pa u bistu najbel najbu:li se pa pačutm če loh tək γawarim kət zdej .

5 TIM

5.1 Pogled nazaj, v čas odraščanja in šolanja

(kdaj težave z govorom v šoli?) mism . tu: jə zej tak ne jes sn jemu dərɣač težawe pər slowenščin ži: u Idəri ne {smeh} (zaradi naglasa ali jezikoslovje?) use [...] okej puma spise pa tu: sa mi šli ka domišlje imam a ne ampək slounica [...] u bistu mene je učila u osnoui šu:l je bla u bistu učitelca [priimek M] misn de se je pisala in je bla zlo taka ne . in si moɣu klub temu de si jemu dwi: al pa tri slowenščina ne s moɣu sku:z huost na dopolnilni pouk zətu: ka je rekla de ona bu mene naučila slowensku ɣowort ne ampak . ɣospa misn de jə ži umərla sam jes še zmi:ri na (neraz.) čis prawilnu slowensku {smeh} (kako je govorila ona?) ona je bla pa u bistu čist prawilnu slowensku je bla . mism stara šu:la

(pa drugi učitelji na osnovni šoli?) hm kwa pa wi:m . ma misn de se nem je paznalu de sa z Idərje . so se trudi ɣawort prawilnu slowensku ampək .. je . mism se slišelu ɣdaj de so . de so pəč Idərci (učitelji drugih predmetov opozarjali glede jezika?) ma ne spounem se . razən pər slowenščin tam je blu res ekstremu . tam je bla ri:s zaɣri:ta no . ampək pər druɣih predmetih se pa na spounem no

(ob prehodu v srednjo šolo v Gorico) ma js mism de təkət nisl razmišlau no . kə se praum ne se nə spounəm de təkət kə sm biu dol de bi se . de bi se kej zlo bi ri:ku kešn spotikou ob ta muoja ɣoworica . sploh u domu ne kə tam sə bli itak z useh koncəu zmetani skupej . u šu:l .. tud nie razn pač teɣa ɣrička nažɣa pa teh fint ne . dərɣač pa

(na drugih šolah?) ja u Lublan sa te kar welikat papraul tud pər druɣih predmetih . tak de moɣu:če od tam . tam sm maɣu:če mal zɣubu de nism . de če ɣoworim iz enm na wi:m kə jə z Lublane maɣu:če trudi usaj a pa de se mi maɣu:če nə sliš lih tu:k . se mi še zmi:ri sliš idərski naɣlas ampak maɣu:če ne lih ne lih tu:k no

de bi pa sam opazu de sm zəči:u .. b ri:ku bel se trud- zawi:stnu trudi de pač pru:bam bel prawilnu ɣowort se pa men zdi de u bistu weč al mejn kə sn zəči:u enkat službo a ne . službo oziroma na faksu če sma mi:l kəšne predstavitwe . pa ne wi:m sri:dna šu:la rečma . če s biu prašen s moɣu:če pru:bu ma bel pa slowensku . ampak za sri:dna šu:la se ne spounəm de b se prou trudu no . kər sri:dna šu:la je bla tud mal specifičnu tu: pač če pstima tu: kar sm di:lau u Idəri ta tri plus dwa u Lublani nas je blu u bistu si:dn Idərču tuki a ne . sma bli zla welik skupi a ne in se maɣu:če . se nəm ih je sam en par iz razri:da b ri:ku pərklučlu pa še ti nisa bli b ri:ku Lublančəni . mi:l sma nə wi:m enɣa ka je biu z Iɣa pa enɣa kə je biu .. nben pa b ri:ku čist Lublančən ne

je blu pa maɣu:če take situacije na primer kə si pru:bu bel se trudi de te ta druh razume na primer če s šou na pjače s punca pa de ni bla iz Idərje nə primər de j bla de jə pač dərɣač ɣawarila kə ti si se ži mal potrudu de si dərɣač ɣəwu:ru nie . al pa nə wi:m de si ɣəwo:ru z oseba ka . pač ni z Idərje ne pomembno vlogo glede ohranjanja narečja pripisuje dejstvu, da je bil tako v Gorici kot v Novem mestu v družbi Idrijčanov, iz srednje šole naprej v Novo mesto so šli štirje, še dva sta se jim pridružila in so se več ali manj družili skupaj

(odkar je v Spodnji Idriji) ja tud se kəšən kej pərkrade nu:t pa take zadi:we a ne . tud kəšna besi:da poswojiu ad žene

5.2 V času raziskave

moyu:če se podzawi:stnu bəm ri:ku pəč kə sn ta u Lublan trudem ma bel prawiłnu yowort dama se n zdi de pol . je bel tak no sproščenu no . de se . de na pamisləm tu:k kwa yawarim . ampak se mi zdi de so se mi . de se mi jə pa duost besi:d sploh zej pa tud odkar im otruo ke ne . de pač kə atroku kej ydaj dopoweduješ de mu bel prawiłnu slowensku dopoweduješ kət pə idərsku čeprou ta mau yowori tu:k pə idərsku de so že u wərtcu rekl de mu:rma lih mal pamirakat de ima hud naylas no

(govori z vsemi sodelavci enako?) ma jes mism de se kar weč al mejn sku:z ylih . trudem . je pa tak nu [...] kadar pərleti pa tistu a ne kwa s ri:ku ydu: bi tiebe zəstu:pu ne təkət pa mayu:če mal . zapretirawam pa res poizkušam powedati prawiłno slowensko (s sodelavci v pisarni drugače?) ma mal se mi zdi no . de mal ži . tak zawi:stnu . priredim no (drugače z nekom, ki bi ga prvič srečal?) əə ja . ja tud rečma imam na wi:m sodi:laucə kə sa pač duost starejš a ne pa so pač . m ri:ku strokounjaki pa sə mayu:če mal mu:rš priet h nem u rokawicah [...] tam se pač . dos bel patrudiš a ne . pru:baš rəzlošt . se . dalu:čenyə naylasa pa besi:d ka niti nisa tu:k različne ne razložiti rəzlošt . se uporabla nie ampak . pač pru:baš pa mal bel

(z neznanci, tudi v trgovini v Ljubljani) əh .. ma .. bi skuor ri:ku de se ene tu:k pətrudem kət rečmo s sodi:lauci . nisl de bi prou b ri:ku hudu se matrou nie pa .. pač zbirou besi:de mayu:če skor nə en tak nəčin kə zdej no . razn če pač dabim odziu de me nə rəzume puo bi se najbərž . bel patrudu ampək

(formalna situacija, predstavitev) takat se weč al mejn trudem no (bolj kot s sodelavci?) ja . ja

(kdaj v zadregi zaradi težav z govorom?) ja kdaj se mi (šola opravila svojo nalogo, kdaj zadrega pri govoru?) ma ne tu: ne sam ydaj . ydaj je pa skuorej b ri:ku kət pər anyleščin ne . mu:rm . prawiłna besi:da u ylau pajeskət . ni . prie ydaj de mayu:če bi rəd ni:ki ri:ku pa rečem pa idərsku pa se puol paprawm pa pawim b ri:ku . tak de me razumejo . tu: se mi . tu: opažam de se mi zyodi ydaj na kešnemu sestanku ne sploh če j kəšna taka . predstavitu a ne . ne rečem nə wi:m luč . pa se papraum . svetilka . a ne ka je pač luč je ta luč swetilka je pa na autu a ne

(zakaj se pogovarja v pogovoru z mano?) relatiunu ne paznawa . a ne . ma se mi zdi de . bom ri:ku . de se ri:s čist . b ri:ku po idərsku payawarjem de se moyu:če weč al mejn iz žiena . pa iz starši [...] pa pərjatli iz Idərskiya ja . use kar jə pa druym mislm de pa . al pozawi:stnu al rahlu zawi:stnu

(v mešani družbi) ma se mi zi de bi se pərlyodiu u:nm Lublančanom ne

(dva sistema ali drsenje vmes?) ma jes se m zdi de bel dərsim . se mi zdi de prou prawiłnu slowensku nku:l na yawarim no . bel bəm ri:ku yawarim da ene mi:šence pa pə idərsku no . zej najbrž de (mešanice različne?) ja bəm [...] jəs si misləm de ja . tud recimo iz en- s tem sodi:laucem kə me je prej klicou a ne . on je dərjač je Lublančan ampak on žwi dərji: pa me razume če yawarim kukərkoli . in məyu:če se pər nemu recimo mejn trudem kət pər temu ta druymu sodi:laucu ka je pa čist . kə je pa čist tipičn Lublančn a ne

5.3 Vzgoja in izobraževanje otrok

(o sinu) ker . neya ya tud widn ne . ima . sploh takat kədər če mal mažawat a ne kədər če bit di:c a ne . ə . ima . misn . joj . prou kmet a ne . misn . loh b mu ri:ku de ya okateyORIZIRAŠ kət kmi:ta γledi: na γoworica a ne . tud hu:d a ne kət medwed pa ... {zvonjenje telefona} . in ima takat duost bel bəm ri:ku pa idərsku γawəri kət recimo ne wi:m če prie {preklop} ati mi daš čokolado . en jajček bi . a ne . takat kədər bəm ri:ku se če mal . tak shinaut a ne sn zdi de zlo uporabljā tak a ne . {deloma preklop} ati a se γre:wa iyrat a ne . kə ya slišiš γdaj pa jez bi se jeyrou a ne . se n zdi de takat kə komunicira s taba kət nə wi:m če dabit twoja pozornost se n zdi de kər uporablje take bel prawilne . al pa kə kej razlaya . nə wi:m . {delni preklop} a ne de ati de so nə wi:m u zemli so pa tud newarne snowi a ne . na reče nawa-newarne snowi nə reče tu:k pa idərsku

čeprou ta mau γowori tu:k pə idərsku de so že u wərtcu rekl de mu:rma lih mal pami:rakat de ima hud naylas no (M: uzγoitlce sa was opozorile? u kešnem smislu de morte pamierkat?) mism mi:rkāt . kət de kasnej kə bo šou u šu:la de məyu:če loh ima mal problemou zarad teya ka na bu puoznau tistih pravilnih slovenskih besi:d pa de bu rabu mal weč cajta de bu b ri:ku bel pa prawilnu slowensku spieleu (M: pər treh li:tih se prau sa was že tu:) ja . li:tas je šou u wərtē in ta pərwa . sicer ni blu neč tak kej hudu ampak sam tak je rekla de ima kər tak mačan idərski naylas pa je rekla de je sicer mal čud ka je widla pač kak muoja žiena γawari z nemu ampak de je najbrž zej tu: ka se je dwi: li:t pər starih starših ahtau de je məyu:če ad tam b ri:ku se bel nauzi:u teya (aha se je pər taih starših se je ahtau) pər muojih in pər ni:nih . ampak swa pa widla nu tu: swa pa enkat prou γawarila z žieno no swa ya u bistu dala h muojim staršem ahtat in se je en ti:dn ahtau je čez wikend məyu:če mal dəryač gaworu kot nasli:dn ti:dn ka se je ahtau pər ni:nih starših ka pər ni:nih starših je pa oče iz Kobarida tam z Robiča ni:k biu dama pa se je presielu pol u Idərje pa ima u bistu še zej tak naylas de widiš de ni Idərc ne mama ni:na je bla pa u bistu iz Otalež Jazne ni:k ima pa məyu:če ma bel cerklanski naylas in je pa dalu:čēnih besi:dah γri: tu: . zej če me na b blu en mi:sc dama pa ka bi pəršu nazaj de bi zγubu sli:d pər komu se je ahtau bi məyu:če wi:du pər komu se je ahtau čeprou mi ne bi pawi:dal . ampak je pa ris nu . mi:še mal tud ima ta mau kešne besi:de rieče čist prawilnu slowensku γdaj je pa kət u:snset li:t star Idərc (skoraj pojoče) γri:ma lapata u jama a wi:š a nie

žiena istu ja . mism žiena še bel bəm ri:ku z nemu . sku:z sku:z relatiunu welik z nemu bel prawilnu γawəri kət jest no

pač zej pərmi:rjem rečma pač usi ti: ka se družma imama usi otruoke a ne . in məyu:če bi pa . tu: sn pa opazu no . de məyu:če muoški mejn dajeje poudarka ka se payawarjeje z atru:ki de kej prawilnu powi:je (M: aha de ženske bel) de ži:nske duos bel bəm ri:ku . se nayibaje h temu de atroku ni:kej prawilnu slowensku razlu:žje a ne kət moški a ne

5.4 Jezikovne značilnosti govora

(pri izkušnjah z rabo narečja) jəs rečem jahuar ne pa puol na sestanku smi:ha petnajst minut jahuar jahuar jahuar kašn jahuar ne . pač . predusem tu: g h tu: ih

ja pa pač tu: bel bəm ri:ku kə zati:ɣnema a ne . i: pa . take zadi:we ne

(kaj spremeni, ko se trudi) kwa pa we:m . men mism [...] kaj pa spremenim pa ri:s na bi wi:du no . mism tak . zej ka si pač misləm . se umi:s tud ɣwišnu zej kə s tabo ɣoworim ne ... nə wi:m moɣu:če u ci:umu stauku pru:bam čim weč besi:d prawilnih slowenskih no powi:dat . kə dəɣač . pa mal mejn moɣu:če zawiwat (govori g?) ne tu: pa . tu: pa težku: no . tu: pa tud če se tud če se pomatrəm se mi zi de mi prou . de se . mal zayoutəm

(v čem govori drugače kot njegov oče?) jest məɣu:če . se praum men məɣu:če sku:z bel astajeje ti: bel prawilne besi:de no . ka načeloma starši pa pač nku:l nisa šli weč kət tu:k wən z Idərje ne .. pa tud rečmo fotər kə se aylasi na telefon če je nepəznana štewilka . ja prosim je še slowensku . pa puol kə wid de je pəč na wi:m kešna anketa al pa tu: ne ne neč na boma nimam cajta na mu:rm imam di:lu je (že po idrijsko?) že pə idərsku . klub temu de z nekm tonam ɣlasa če nakazət de ɣawari dəɣač ampak na ɣawari dəɣač no

məɣu:če . mu:j fotər bi siɣurnu . nu . bi siɣurnu ri:ku rečma . namest . kwa sn jemu zej me jə pa tu: zmedl . on b ri:ku jes sn ɣwišn jəs pa ži rečem sn prepričan de nouš tak nari:du . tud rečem sn ɣwišn de nəuš tak nari:du ampək . se mi zdi de . de bəm prej ri:ku lej jəs sm prepričan de nəuš teɣa nardila al pa . kat sn ɣwišn de teɣa na bəš nardila (najbolj torej besedišče?): besedišče ja . moɣu:če ne tu:k bəm ri:ku de ci:le stauke na wi:m pa slowensku ɣawarim ampək [...] tistu pa mism . mism g bu h . a ne . i bəm tud zati:ɣnu . a ne . a . o u a ne . bəsta tud taka kət bosta ampak . besedišče misn de pa se mi je spremenil de jə weč tistih besi:d {pokašljevanje} de uporablam weč prawilnih besi:d kət bi ih če na bi na primer mouɣu tək ɣowort

(drugače kot Idriječani, ki so bili celo življenje v Idriji?) ja [...] ja siɣurnu [...] ja . ja . jəs misləm de ja zərəd teɣa kə recimo . če tak ɣli:am razne fante ka sa na wi:m . na biuši firm kə sa di:lal rečmo sam kowinarska šu:la pa nisa šli neč wən z Idərje . ka je pəršu en na wi:m dobawitl enɣa stroja . sta mi:la hude probleme razumi:t se ne sploh če jə biu tak de ta druh de ni biu dojemliu za . za idərsku nare:če a ne . mism iz teɣa . fanta ka je b ri:ku z Idərje si zlo težku: slišeu kəšna slowenska besi:da . se tud pamatrau ni a ne (tudi vpliv stopnje izobrazbe?) məɣu:če ja . pa . enu in druɣu [...] enu in druɣu kər . jes si mism ɣledi: nə tu: ku:k sn jes pač . izwen Idərje prežiwu . pa pač u kašnih situacijah sn se nahajeu . si mism de se mi je spremeni no . ɣowor . sploh če pərmi:rjem se praum iz takmi al mu:jmi starši al pa taki kə recimo . nisa šli ənku:l wən a ne

5.5 Refleksija govornega obnašanja, jezik in identiteta

tud če . sm pasluše en posni:tk mal . pa se mi jə zdi:lu de niti nisl no čeprou sm sam pər sieb si mislu de se ta sn [...] pa ni:ki se trudu ɣawort pa . pa slowensku .

(spreminjanje govora, ko govori z otrokom, zavestno ali avtomatsko?) ma . misn . tak je . nə wi:m a je zawi:stnu al je . bel bi ri:ku de je automatsku no . kə ni de bi . aha mu bom . a ne pa kə mu recimo začnəm ni:ki razlayət lej tu: je pa nə wi:m tək pa tak . rastline rastejo pa žiwali . a ne ni žwali pa kə bi loh ri:ku ampək . nə wi:m se n zdi de kə mu razlayaš se ni:kak preklopiš kət . m ri:ku . kət u šu:l ne kə

si pəršu h tabl pa si pru:bou . slowensku yowort a ne . məyu:če automatsku a ne . nie de bi prou tistu zawi:stnu ja zej pa zətu: kə z nemu yoworim pa mu m ni:ki rəzložu da mu m prawilnu slowensku ampək weč al mejn se ni . ni takih . misn de nə uporabləmo weč muoja yeneracija b ri:ku takih besi:d kə nə wi:m ti: ka so zdej stari nə primər u:snset pa tu:k ne . ni misn de ni weč tu:k tiste . je idərski naylas siyurnu ampək . ni weč tu:k tistih besi:d bəm ri:ku u našmu yawarejnu kət ih je nə wi:m še məyu:če pər muojih starših al pa pər muojih starih starših

(spreminjanje govora z vsemi drugimi razen sorodniki in prijatelji z Idrijskega) al pozawi:stnu al rahlu zawi:stnu

(ukvarjanje s tem kdaj obremenjujoče?) mah mayu:če ydaj rečmo čist . kə imaš slab dan pa prie debata de te kešn ni zastu:pu pa məyu:če kej rečəš nəzaj . de čutiš mal kət . rahlo obremenitu ydaj ampək (govorijo njegovi starši drugače kot on?) mm mal bel pa idərsku no [...] jəz yawarim mal dəryač kət (vpliv karakterja?) ma jes . kwa pa wi:m (kakšen karakter bi bilj vztajal pri svojem?) misn de duost bel samozawi:stn . itak . če s bel samozawi:stn mejn misn de ldi: lohku nate in tak in tak upliwaje . se mi zdi nu

(razlike med moškimi in ženskami?) tu: bi pa težku: ri:ku . je pa məyu:če . məyu:če . məyu:če tu: kə pač zej pərmi:rjem rečma pač usi ti: ka se družma imama usi otruoke a ne . in məyu:če bi pa . tu: sn pa opazu no . de məyu:če muoški mejn dajeje poudarka ka se paɣawarjeje z atru:ki de kej prawilnu powi:je [...] de ži:nske duos bel bəm ri:ku . se naɣibaje h temu de atroku ni:kej prawilnu slowensku razlu:žje a ne kət moški a ne

tud nie razn pač teya ɣrička nažya pa teh fint ne

5.6 Izkušnje

(negativne izkušnje, da bi se kdo hecal?) ja tistu j sku:z (neprijetno?) neprijetnu ne zatu: kə jes sn sam siebe spre:i:u tazya kət sn ne in pəč wi:m de imam naylas tak kət ya im de yoworim specifičnu yledi: na ta to okolje kə sn zdej . ampək welik je teya . jəs rečem jahuar ne pa puol na sestanku smi:ha petnajst minut jahuar jahuar jahuar kašn jahuar ne . pač . predusem tu: g h tu: ih pride bə ri:ku de te kešn mal čie apanašət ne pa enmu ɣri: bel enmu pəč edn nə zadi:ne ampək . ni pa neč bəm ri:ku tak u smislu žaliuɣa bel kət tu: de si pač iz en tak en taka yoworica pa tu: u bistu mal razbiu məyu:če tista monotonost ka sa je prej mi:l a ne . z widika yowora rečmo

(v Gorici manj komentarjev kot v Ljubljani) tud oni specifična yoworica ne u Lublan zej kə sm u službi de s pəršu ad ni:k dəryi: u Lublana .

tud u Noumu mi:stu rečma ni blu nku:l b ri:ku kešnya zbadejna al pa de b te kešn u:no teu apanašet u:nu pač na ta način de b se mal pahecau ne . je blu bel məyu:če tistu: kwa s ri:ku a ne če s məyu:če mal preweč pa idərsku kej pawi:dau al pa kəšn izraz de ya ni razumu a ne te j prašu kwa s mu ri:ku ne dəryač pa ne de bi te na primer zarad jezika hecou

(v Ljubljani več teh opazk?) ja jəs misn də ja (več oponašanja?) ja duos weč . misləm də ja no (ob prehodu v srednjo šolo v Gorico) ma js mism de təkət nisl razmišlau no . kə se praum ne se nə spounəm de təkṛət kə sm biu dol de bi se . de bi se kej zlo bi ri:ku kešn spotikou ob ta muoja yoworica

. sploh u domu ne kə tam sə bli itak z useh koncəu zmetani skupej . u šu:l .. tud nie razn pač teya γrička nažya pa teh fint ne . dəryač pa

(v Ljubljani v družbi sedmih Idrijčanov) tud če sa se z nami družl recimo je biu čist primi:r mi sma stal u kru:yu yoworil ne . en Lublančan umi:s en cajta γli:au po: j pa ri:ku γri:m ka was na zastu:pm ne opazka kə sn je du:bu zej od pərjatla de odkar sm u Lublan blaznu welik {poudarjeno} ne uporabljam . de na konc usazya stauka rečem ne (od Idrijčanov?) ad Idərčanou ja ..

(žena komentirala, da je spremenil govor?) nit- mism neč ni rekl- no . dobru ta ne je tud ona . rekla ne . de ya mal welik uporabljam adkar sn šou u Lublana . ampək ni blu mism kəšnu zbadejne al pa kej . sam pač tak nə primer . rojsni dan atru:k pa sma se dabil pa jə ri:ku pač en koleya de sm mal Lublančana ratou ne . de sm zəči:u mal welik ne uporablet

(prevzemal druga narečja?) ne . məyu:če rečma ka sn jemu pač du:bərya koleya ka je biu tukej z Iya pa ti: ma duost tak bəm ri:ku dalejnsk nare:čje . je blu məyu:če bel na ta način kət zej ti Lublančəni mene apanašeje sn jest na primer neya apanašeu . ampak tu: zatu: kə mi je bla uši:č neyowa yawarica (da bi pa on tako govoril?) ne ne

5.7 Stališča

(katera narečja vseč, katera ne?) mah kwa pa wi:m [...]men kar mi γri: tak . pa mayu:če mi γri: sam bel zarad teya ka dweh ldi nism marau no . u Nowi Γaric u domu no . sta mi šla na žiuce dwa Kopərčana no . ampak prou u:nu ri:s Kopərčana kət de bə tə ri:ku u:ne dwa Lublančana kə žwita na Preši:mnoumu təryu a ne ti: dwa pa en metər ad mu:rja a ne . mi je šlu mal ta . tək mal . nə wi:m kək nej rečem mal mi je . antipatičnu blu no . njun način yawarejna no ampək nə primer kə sn hodu pa u Koper me pa ni . b ri:ku tu:k zmotilu ne . ni mi pa bom ri:ku . de bə ri:ku de mi je pa blaznu uši:č no . ampək moyu:če se praum čist zarad neke finte nu:t u γlau

(dolenjščina?) nə Dalejnskəm sn jemu itak . pač punca ka sn biu duol u . na faksu ni neč de bi kej . b ri:ku de al mi je blaznu uši:č al de . de mi ni uši:č . nə wi:m misn nim kešne preference no . tək bəm ri:ku a ne

(ljubljanščina?) ker dejansku se praum sn pa . teta im kə γəwəri kə je sicer Idərka pə ru:du ampək je šla na wi:m iz osnnajstmi li:ti u Lublana žwi:t pa zej je tam ži nə wi:m . pi:eset li:t al ši:eset sej na wi:m in je u bistwu čist pa lublansku yawari pa . me ni nku:l matilu nu

(kje bolj ali manj tolerantni do narečij?) tu: sma pa . sicer zej okej . tu: je {poudarjeno} en člouk no . sa še druvi b ri:ku zej pəč u temu kolektiwu kə smo . ampak edn je ri:s . čis tista . tipična lublanska srajca no sej jə on zlo welik γor tud pəsni:t no . kə se pač tak še kər welik družwa no . in won je . sploh no . won je . nemu se je zdi:lu γroznu . γruoznu kə se je preselu iz centra Lublane u Medwode a ne . tu: jə blu zə neya [...] misn abup ne . tu: de ya ni zjutrej auto zbudu ampak de jə blu use tihu jə blu welk problem . du:kər se ni mal uni:su a ne . in ta je bəm ri:ku najwečkat tist . kwa s pawi:dəu? misn kə bi tiebe kešən zəstu:pu največkat reče ne (že malo nestrpno?) skuorej no ampak . on je načeloma je zlo tak kolerik no . a ne ampək . ni . ni slab člouk ampak je pač tak dost b ri:ku eksploziwn (vprašanje nerazumevanja pri tem sodelavcu) b ri:ku ni z neyowe strani tu: nepodpora al pa kej ampak . je za tem

mayu:če tud tak mal . tu: mi tud žiena rieče de . welikat . jes si mism de powi:m duost naylas u resnic pa ni:ki zamamlam a nie . in najwečkət je γwišnu tu: problem kə . de bi recimo jez γoworu tu:k po idərsku de me ne bi razumi:l ne . je pa γdaj kešn izraz kə γa rečem čis. kə je sproščenu uzdušje nie pa . pəč blekneš pa damače pawi:danu ne . kwa si ri:ku a ne . təkət . ampək tu: je weč al mejn on nie . tə druγi ri:dku nie . sicer γdaj kešn kej praše ampək . ri:dku nu

(ljubljska srajca) jah misn . nemu prauma ne kə je . ri:s ima . pač čist tist tipičn . misn tipičn se nə wi:m če mu loh rečəš tipičn ampak bəm ri:ku tak mal . γawərejne u stilu frik a ne . nə wi:m pač . bel ta γlaun je . druγi sa puol za nemu . pa pač ti: . razni (malo vzvišen?) ma ne uzwišen ampak .. nə wi:m kək bi . kək bi γa . kək bi γa opredeliu ampak . nə wi:m ži tu: kə sn ri:ku prej de me pəč . čudnu de se mu:re na obru:bje Lublane preselt m pa . ne wi:m pəč . pa welik teh bm ri:ku . pə eni stran tujk no . a ne watever pa se je kul pa . a ne . na tak način (večina Ljubljančanov v tem smislu?) ma ne [...] se praum . rečma je . on sedi tukej zraun neya sedi en Lublančn ka je pa čist dərɣačn . briɣa γa neya za use di:la ta swoje di:lu tam . kie pa sən se mal kej paheca

(zakaj Dajz govori dolensko?) ja kə jə bel tak . kmi:čki widet al kukər bi ri:ku (stereotipi?) ma ne . jes mislem de ne no [...] məɣu:če . mism ampak . nisl nku:l razmišlau na ta način no [...] ne we- mism . najbərž . najbərž . ne wi:m

5.8 Snemanje

(je imel v glavi, da nosi snemalnik, ali je pozabil nanj) ma mayu:če na začitku de je blu mal tak a ne . pa bel sen di de sn se obremenowau s ten kə . zjutər (nerazumljivo) pəru zjutrej kə sn pəršu ne pa sn jemu čist tam pər računalniku ne ena sodi:lauka pač ta tajnica naša . je pəršla o kwa maš pa tam . ne . pa sn biu mal u dilem pa sn ri:ku neč empetri imam ne . pa pol uzi:la a jest tud išem pa išem na i:m se im pasni:tu išem pa tazɣa brez ekrana san de jə u:nu ne pa sn si mislu ja okej dobru fajn se

(koliko časa je rabil, da je pozabil na snemalnik) əəə .. ma duos hitr se mi zdi nu . ka sn se (zareki) se praum sn se sam zawistnu prej odlo:ču de nə bom . na primer če j pač tema seks jə tema seks in na bom spreminjou al pa nə bom γowo:ru teɣa zatu: ker . če usak dan se na iste teme hecama de m jez zej zəči:u ni:ki družɣa bo u:n na ta druγi stran me sku:z kwa je s taba danc kwa je s taba danc

5.9 Jezik intervjuja

zej ka si pač misləm . se umi:s tud γwišnu zej kə s tabo γoworim ne ... nə wi:m moyu:če u ci:umu stauku prubam čim weč besi:d prawilnih slowenskih no powi:dat . kə dərɣač . pa mal mejn moyu:če zawiwat (kako govori sedaj z mano?) zej mism de se mal trudem no [...] pou . na pou rečmo (zakaj?) ne vem [...] pojma niməm . ne məɣu:če jə zətu: ka (ker se ne pozn- no, ti povej) relatiunu ne paznawa